

2012 m. kovo 30 d., penktadienis

Nr. 13 (981) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

2

Pianistė Evelina Puzaitė Filharmonijoje

4

Gintaro Varno spektaklis teatre „Lélė“

7

Slemeriai apie slemą

9

„Kino pavasariui“ pasibaigus

Brangūs skaitytojai,

Dėkojame visiems, praėjusiais ir ankstesnais metais savo palaikimą parodžiusiems aktyviu veiksmu – 2 proc. pajamų mokesčio adresavimui „7 meno dienos“ ir kitais būdais. Kviečiame paremti laikraštį ir šeis metais.

Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512, adresuokite ją taip:

VšĮ „Meno dienos“, įm. kodas 300007987,
šask. Nr. LT247044060003988597,
Maironio g. 6, LT-01124 Vilnius.

Reikalingą formą galite gauti Mokesčių inspekcijos skyriuje, apsilankę mūsų redakcijoje (susitare telefonu 2613039) arba atsidaryti ją mūsų internetiniame puslapyje www.7md.lt, taip pat formą galima užpildyti interne Mokesčių inspekcijos tinklalapyje www.vmi.lt.

Jaunoji nacionalinės dailės klasikė

Marcei Katiliūtei – 100

Giedrė Jankevičiūtė

Kovo 15 d. Vilniaus grafikos centro atidaryta dailininkės Marčės Katiliūtės 100-mečiu skirta paroda (kuratorės Jurga Minčinauskienė ir Kristina Kleponytė-Šemeškienė). Ekspozicija nedidelė, tačiau turinėja: grafikos centro parodų salėje „+“ iškabinti linoraižiniai ir tapybos darbai iš Lietuvos dailės muziejaus ir Šiaulių „Aušros“ muziejaus rinkinių reprezentuoja Katiliūtės palikimo vertingiausią dalį, o elementoriaus iliustracijos (LDM) ir plakato „Saugokimės venerinių ligų“ (1934) reprodukcija primena, kad dalį laiko ir energijos dailininkai teko skirti taikomosioms grafikos užsakymams. Katiliūtės asmenybė ir menines pažiūras padeda suvokti jos užrašų fragmentai, kuratorių parinkti iš archyvo, saugomo Nacinalinės Martyno Mažydo bibliotekos rankraštyme.

Marčės Katiliūtės gimimo 100-metį minėsime balandžio pabaigoje: dailininkė gimė 1912 m. balandžio 24 d. Ivoškių kaime netoli Joniškio. Balandžiukas ir kitos metinės – Katiliūtės tragiskos mirties 75-metis (dailininkė nusižudė 1937 m. balandžio 5 d. Kaune). Dvi datos įrečiamo trumpą, bet nepaprastai intensyvų gyvenimą, kurį mums liudija dailės kūriniai, dienoraščiai, laiškai ir amžininkų neįvertintos menininkės legenda. „Ant aplieastos paletos / Nenužiūvę dažai. – / Kas žinojo, kad vietus / Tau tereiks tiek mažai? – // Būtų gal neišvarė / Alkanos ir basos. – / Būtų gal neuždarę / Kąsnio duonos saušos“, – apraudodama pažūžusią kūrybos sesę ciliavo Salomėja Nėris 1937 metais, aitrandama Katiliūtės desperatiško žingsnio sukrėstų meno pasaulio žmonių gėla ir gilindama bendros kaltės jausmą.

Niekada nesužinosime, kodėl

Marcei Katiliūtė. Eskizas, rastas kitoje piešinio „Urtė“ puseje.

4-asis dešimtmmetis

IS ŠIAULIŲ „AUŠROS“ MUZIEJAUS ARCHYVO

jauna moteris ryžosi nutraukti savo, regis, sėkmengai besiklostantį gyvenimą (juk ištrūko iš atokumnu nuo kultūros židinių ir nykia rutina slėgusios Palangos, gavo pastovias pajamas užtikrinantį darbą Vytauto Didžiojo Kultūros muziejuje), tačiau akivaizdu, kad šis nevilties gestas pavertė Katiliūtę simbolinė figūra. Jos tragedija leido amžininkams ypač aštriai kelti Lietuvos vienuomenės abejingumo menui ir kultūrai apskritai problemą, šiame

kontekste svarstyti vyraujantį menininkant požiūrių į moterų menininkę, jos teises, kurių nepaisčia ne vien kultūriškai neišprausi visuomenė, bet ir kolegos vyrai menininkai.

Dėsninga, kad pirmajā Katiliūtės kūrybos apžvalgą 1940 m. balandį Lietuvos dailininkų sąjungos patalpose Kaune surengė Lietuvos moterų dailininkų draugija, taip paviešindama visą jos kūrybinį palikimą

NUKELTA | 6 PSL.

Po dešimties metų

Pianistė Evelina Puzaitytė Filharmonijos scenoje

Aldona Eleonora Radvilaitė

Kelti savo profesinį lygi užsieninį išvykusi ir neretai ten pasileikančiu jaunujių muzikų koncertų tévynėje labai laukia ne vien artimieji, giminės, buvę mokytojai, bet ir plėčioji muzikos mėgėjų bei profesionalų visuomenė, ypač jei prieš tai pateikiamas intriguojančios reklamos. Tad ir kovo 17 d. Lietuvos nacionalinės filharmonijos salėn rinkosi ypač nemažai fortepijonu muzikos mėgėjų, pianistų, kuriems rūpėjo, kokių meistriškumo aukštumą bus pasiekusi prieš dešimt metų studijuoti Londono Guildhallo muzikos ir dramos mokykloje profesorės Joan Havill klasėje išvykusi M.K. Čiurlionio menų mokyklas puikios pedagogės Jūratės Karosasitės auklėtinė Evelina Puzaitytė. Ši darbštė, veržli savo profesijoje pianistė nuolat išskodavo įvairias prestižines stipendijas. 2001 m. Baltijos šalių stipendija leido jai išvykti į Londoną, 2006 m. su pagyrimu baigusi atlikėjo magistro studijas ji pelnė šios mokyklos menininkų stipendiją. Vėliau – fondų „Myra Hess foundation“, „MBF Music Education“, „Harold Craxton Memorial Trust“, „Maisie Lewis“, „Hattori foundation“, „Edenbridge Music and Arts Trust“ stipendijos. Organizacijos „Philharmonia Orchestra / Martin Musical Scholarship Fund“ apdovanojimas suteikė Evelinai Puzaitei galimybę 2005 m. debiutuoti „Royal Festival Hall“ Londone, „Philip and Dorothy Green“ premija – 2006 m. surengti nemažai rečitalių ir pasiodymų su orkestrais visoje Jungtinėje Karalystėje, o 2007 m. koncertinės draugijos „Kirkman“ apdovanojimas – debiutuoti „Wigmore Hall“ scenoje. 2006 m. pianistė tapo absolviučia konkursu „The Abstract Securities Landor“ nugalėtoja ir pasirašė ilgalaike sutartį su įrašų kompanija „Landor Records“. Kritikai palankiai įvertino Londone išleistą E. Puzaitytės kompaktinę plokštelynę, 2011 m. su obojininku

A. Puskunigiu ji įrašė R. Schumanono kūrinį kompaktinę plokštelynę. E. Puzaitytė yra fortepijoninio kvinteto „Cosima“ narė. Dabar ji renegasi pasiodymui „Smart Concert Series“ festivalyje Sofijoje, debiutui Niujorko „Carnegie Hall“, kur rečitalyje skambins kompaktinėje plokštelynėje įrašytus kūrinius, savo kūrybos trijų dalių Sonatą. Pasak jaunosios pianistės, ji įsitikino, jog šis jos kūrinių patinka klausytojams.

Koncerte Vilniuje E. Puzaitytė pasirodė su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru (meno vadovas ir vyr. dirigentas J. Domarkas), ku-

riam dirigavo vienas geriausią Prancūzijos dirigentų Cyrilas Diederichas. Programoje – Gioacchino Rossini operos „Šarka vagile“ uvertūra, Ernesto von Dohnanyi (1877–1960) Variacijos fortepijoniui ir orkestrui vaikiškos dainos „Ah, vous dirai-je, Maman“ tema, op. 25, ir Hectoro Berlioz „Fantastinė simfonija“, op. 14.

Nuo pirmųjų „Šarkos vagilės“ uvertūros garsų tapo aišku, kad C. Diederichas – temperamentingas, valingas, rafinuotas, puikiai girdintis muzikos meno subtilybes, pateikiantis savo sumanyus bei išrei-

kalaujantis jų vykdymo dirigentas. Muzika skambėjo tai ryškiai ir pa-kiliai, stilingai, tai tyliai ir delikačiai.

Buvo smalsu, kaip seksis trapaus sudėjimo, grakščiai pianistei megztii kontaktą su didelio sastato orkestru, valdingu dirigentu. Vengrų kompozitoriaus, dirigento ir pianisto E. von Dohnanyi kūryboje jaučiamos vėlyvojo romantizmo idėjos, ji buvo mėgstama ir prilygo jo draugo B. Bartoko ir Z. Kodaly modernizmo elementais, liaudies muzikos melodijomis, ritmika grindžiamoms kompozicijoms. 1914 m. sukurtos Variacijos fortepijonui ir orkestrui turi paantraštę „Links-mū žmonių ir visų kitų malonumui“. Pagal žavią prancūzų dainele „Ah, vous dirai-je, Maman“ variacijas fortepijonui buvo sukūrės ir W.A. Mozartas. Pasak Evelinos Puzaitytės, vengrų kompozitoriaus variacijos buvo popularios, dažnai atliekamos Europoje maždaug prieš trisdešimt metų, paskui primirštos. I Klausimą, kaip vyko šio ansambliskai sudėtingo kūrinio repeticijos, ji atsakė, jog dirigentas vi-sų pirma profesionaliai ir detaliai aptarė atlikimo koncepciją, išklausės solistės argumentus apie atski-rų epizodų traktavimą, pateikė savo pageidavimus. Anot atlikėjos, solisto ir orkestro partijų muzika šiame E. von Dohnanyi kūrynyje yra lygiavertė, kitaip nei kituose kūriniuose, kuriuose pianisto atlie-kama muzika, kadencijos yra reikšmingesnės. Vadinas, šioms variacijoms ypač svarbus tikslus muzikos reikšmių akcentų paskirstymas.

Besiklausant šio įdomaus, Lietuviuje, ko gero, dar neskambėjusio kūriniu, kilo nemažai klausimų. Po vagneriškai sodrios, galinos, įtaigios orkestro atliekamos Introducijos pianistė naivai ir paprastai pateikė dainelės „trupinėlius“, kurie vis išnirdavo iš muzikinės medžiagos, keisdami savo pavidalą roman-tiskai „pasaldintais“ motyvais. Po 13 meistriškai sukomponuotų variacių sekė vėl sodri koda. Fortepijono

partija – virtuoziška, pripildyta veržlių skambesių kaskadų, sudėtingos ritmikos, yra susijusi su orkestro spalvinga muzikos tékmė. Kadangi kūrinio paantraštėje – „Links-mū žmonių ir visų kitų malonumui“ – tarsi užkoduota smagi nuotaika, o sukauptas, įtemptas orkestro griežimas dvelkė rimtumu, atrodė, jog dirigentas, tvirtai vadovaudamas orkestru ir tempo bei ritmo prasme gražiai bendraudamas su pianiste, fortepijono tembrui tarsi suteikė ne solisto, o eilinio orkestro dalyvio vaidmenį, t.y. tikrą „gyvą“, pianistės pirštais išgaunamą garsą geriausiai girdėjome tuomet, kai ji likdavo viena su nuoširdžiai atliekama dainele. E. Puzaitytė – profesionali, elegantiškai, grakščiai skambinant pianistė, puikiai plastiškai akompanavus orkestro instrumentų temoms, – garsinio balanso prasme dažnai būdavo skriaudžiamas, kai meistriškai, labai greitai atlikdavo sudėtingas garsų kaskadas. Tik jų pabaigos sužerėdavo, pianistėi smagiai ir ryškiai jas paakcentavus. Buvo visiškai aišku, kad vienas instrumentalistas, net ir labai vikriai skambindamas, savo garsais negali prasimuti pro intensyviai grojančio orkestro skambesio tirštu-mą. Taigi iškilo du klausimai – ar tai tikrai žaisminga muzika ir, jei kūrinių parašytas fortepijonui su orkestru, ar pianistas neturėtų būti solistu.

Bisui Evelina Puzaitytė rafinuotai ir kūrybingai paskambino J.S. Bacho – A. Siloti Preludią h-moll.

Antroje koncerto dalyje išpūdin-gai pakiliai, ryškiai buvo atlikta H. Berlioz „Fantastinė simfonija“. Dirigentas Cyrilas Diederichas labai temperamentingai, su tikra artisto aistra vadovavo orkestrui, išryškino kiekvienos programinės simfonijos dalies nuotaiką, vaizdi-nius. Tai buvo įsimintini potyriai. Publiką buvo pakylėta, karštomis katutėmis ir šūksniais tol dėkojo atlikėjams, kol Maestro išvedė orkestro artistus į užkulisių.

Anonsai

Nebylų filmą „Kristus“ vargonais įgarsins svečias iš Italijos

Balandžio 4-osios vakarą Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje publikos laukia unikalus vyksmas – matysime 1916 m. režisierius Giulio Antamoro sukurtą nebylų filmą „Kristus“, kurį vargonais palydės svečias iš Italijos Domenico Tagliente.

Italų režisierius Giulio Antamoro filmą „Kristus“ pradėjo kurti 1914 metais, kino juosteje jamžintas Jézaus gyvenimas, suskirstytas į tris dalis, pavadinčias Paslaptimis. Ypatingas šio filmo ryšys su vaizduojamuoju menu. Jo scenose žiūrovai atpažins ne vieną dailės šelevrą: Giovanni da Fiesoles (Beato Angelico) „Apreiškimą“, Raffael-

lo „Kristaus atsimainymą“, Leonardo da Vinci „Paskutinę vakarienę“, Rembrandto „Nuémimą nuo kryžiaus“. Kai kurie epizodai filmuoti autentiškose istorinėse vietovėse – Egipte ir Palestinoje. Filmo premjera įvyko 1916 m. lapkričio 8 d. „Teatro Augusteo“ Romoje dalyvaujant karalienei Elenai ir kitiemis garbiems svečiams. Filmas atgaminėtas ir rodytas 2000 m. Venecijos kino festivalyje.

Artėjančių šv. Velykų proga turime unikalų galimybę šį filmą pamatyti ir Vilniuje. Ir ne šiaip pamatyti, o čia pat įgarsintą vargonais. Renginį parėmė Italų kultūros institutas Vilniuje.

Vargonais gros Domenico Tagliente – originaliai kūrybiniais sumanymais garsėjantis vargonininkas, improvizatorius, kompozitorius, muzikologas. Jis gastrolioja visoje Europoje, yra surengęs rečitalių

Italijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje, Švedijoje, Monake bei Ispanijoje. Jis nuolat dalyvauja vargonų muzikos festivaliuose: Zaleburgo, Avinjono, „Bachfest“ Leipcige, „Musikfest-spiele“ Sarbriukene, „Santa Maria Domenico Tagliente

del Fiore“ Florencijoje, Vienos vargonų muzikos koncertuose ir kt. 2008 m. grojo Kristupo vasaros festivalyje Lietuvoje.

D. Tagliente studijavo vargonus, kompoziciją ir muzikologiją Austrijoje ir Italijoje, įgijo magistro

laipsnus. Šiuo metu dėsto vargonus ir kompoziciją Monopolio Nino Rotos konservatorijoje Italijoje, 2007 ir 2008 m. buvo kviečiamas profesorius Vienos muzikos ir vaizduojamųjų menų universitete; vedė meistriškumo kursus Vilniuje, Veimare, Londone, Poznanėje; skaito paskaitas apie italių muziką.

D. Tagliente improvizuodamas įgarsina nebyliuosius kino filmus, pavyzdžiu, režisierius Giulio Antamoro „Kristu“ (1916), režisierius Ruperto Julianio „Operos fantomą“ (1925), kuria muziką kinai ir televizijai. Jis dažnai improvizuoja šiuolaikinės muzikos festi-valiuose, o vargonų muziką derina su elektronine.

Renginio Filharmonijoje pradžia – 19 val. Daugiau informacijos www.filharmonija.lt.

LNF INF.

Filantropas Rostropovičius ir viskam abejingi muzikantai

Minint neeilinj nūdienos menininką

Gedminė Samsonaitė

Du kovo mėnesio šeštadienius Lietuvos nacionalinė filharmonija paskyrė Mstislavui Rostropovičiui – 85-osioms gimimo ir 5-osioms mirties metinėms paminėti. Paprastai Rostropovičiui skirti koncertai žavvi pakwestų žymią atlikėjų pavardėmis. Šis yra pirmajį šeštadienį (kovo 24 d.) Johanneso Brahms koncertą smuikui, violončeliui ir orkestrui atliki atvyko smuikininkas Zakharias Bronas ir violončelininkas Ivanas Monighetti. Nacionaliniam simfoniniam orkestrui dirigavo Juozas Domarkas.

Proga graži ir verta paminėti – Rostropovičius, vienas žymiausių pasaulyje violončelininkų, vertinamas dirigentas ir pianistas, žmogaus teisių gynėjas ir filantropas, nuveikė labai daug Lietuvos labui: jo įkurtas labdaros fondas „Pagalba Lietuvos vaikams“ padėjo ir paskatino ne vieną gabų vaiką tobuleti, neabejoti savo pasirinktu keliu. Ne kartą Nacionalinėje filharmonijoje buvo rengiami Rostropovičiaus fondo koncertai, kuriuose grodavo jaunieji muzikai. Reikia pripažinti – daugumos jų pasirodymai buvo tiešiog puikūs, o jeigu kai kas skambėdavo ne taip – tā atpirkdavo jaunu atlikėjų noras muzikuoti, entuziazmas, neabejungumas tam, ką daro.

Koncerte skambėjo du kūriniai: Ludwigo van Beethoveno 5-oji simfonija ir Johanneso Brahms Kon-

certas smuikui, violončeliui ir orkestrui. Tai kompozitorių darbai, kurie jau senų seniausiai yra tapę populiariaja klasika – jei ne Brahms, tai Beethoveno kūrinį žino netgi ne itin muzikoje susigaudantis žmogus. Taigi buvo atliki kūriniai, kuriuos turbūt visi filharmonijoje susirinkę klausytojai moka mintinai, bet tai nėra blogai, nes jų meninė vertė nuo to nė kiek nesumenkėja.

Beethoveno 5-ąją simfoniją orkestras pagrojo neblogai – daug geriau nei išprastai. Galbūt dėl to, kad šis yra dirigavo pats Domarkas, pažystantis savo orkestrą ne vienus metus, o galbūt ir dėl to, kad klasistinė muzika nėra techniškai sudėtinga, todėl daugumai orkestro narių turbūt nebuvu sunku išmokti ir tvarkingai sugroti savo partijas. Vis dėlto kai kurie dalykai nesikeičia – orkestras „dirbo“ kaip visada, o ne muzikavo. Kadangi Beethoveno simfonija – tai kūrinys, kurį daugelis muzikantų ir muzikos mylėtų, atpažintų iš bet kurio takto, gaila, kad tikrai neblogai buvo atliktai tik pirmoji dalis, perėjimas iš trečiosios į finalą bei finalas tose vietose, kur orkestras galėjo groti *forte*. Trūko subtilumo, kontrastų, o svarbiausia – neformalaus požiūrio į tai, kas grojama. Turbūt tinkamas požiūris, nusistatymas ir yra didžiausia šio orkestro blogybė, prieš kurią net dirigentas bejėgis.

Kiekvieną syki klausant šio orkestro grojimo, ypač tuomet, kai nediri-

guoja Domarkas, išskyla klausimas: ar įmanoma būti abejingesniams muzikai, nei dauguma tų, kurie sėdi nacionalinio simfoninio orkestro kėdėse? Galbūt pats laikas į orkestro muzikantų gretas įlietu „šviežio krauso“? Kasmet Lietuvos muzikos ir teatro akademija išleidžia ne vieną gabą, norint tobuleti muziką, todėl tikrai keista, kad jų beveik nesimato didžiuosiuose Lietuvos orkestruose. Žinoma, dažniausiai patirtis vertinama labiau už jaunavišką entuziazmą, bet šiuo atveju tokis entuziazmas neleistų aplinkiniams „apkerpti“ ir išpūst gyvybės atlikamai muzikai.

Tikėjau, kad antrojoje koncerto dalyje išgirsiu puikiai atlikamus muzikos. Vis dėlto šiek tiek nusivyliau. Orkestras Brahmsą grojo prasčiau nei Beethoveną – šiek tiek groteskiškai skambėjo kai kurios pučiamaisiai instrumentais „pro šoną“ atliekamos frazės. Buvo labai keista ir kiek netikėta, kad vienos solistų – garbusi smuikininkas Z. Bronas – kai kur grojo netikslaus aukščio garsus. O gal tiesiog nespėjo susiderinti smuiko? Šiaip ar taip, garsas, kurį sugebėjo išgauti šis atlikėjas, buvo tikrai nepakartoamas – minkštasis, dainingas ir atpirko visa kita. O violončelė skambėjo puikiai. I. Monighetti atlikimas pasirodė įdomus, atlikėjas lanksčiai prisiderino prie kito solisto bei orkestro ir kartu sugebėjo išlaikyti savastį. Nors ir pasitaikė nesklandu-

Zakhar Bron, Ivan Monighetti ir Juozas Domarkas

D. MATVEJEVO NUOTR.

mų, ši kūrinį buvo verta išklausyti jei ne dėl inspiruojančios Brahmso muzikos, tai dėl neeilinių atlikėjų.

Negaliu nesusilaikyti nepakomentavus publikos reakcijos. Šis yra, kas yra mažų mažiausiai pagirtina, bent jau niekas neplojo vidury simfonijos ar koncerto, kaip kad nereitai nutinka. Tiesa, turbūt dėl to, kad salėje sėdėjo nemažai muzikų ar išsilavinusių klausytojų. Tokiu atveju kyla dar vienas klausimas: ar išsilavinusi publiką Lietuvoje iš tiesų tokia nereikli? Ar užtenka pamosuoti garsiomis pavardėmis „palei nosi“, kad klausytojas pro ausis praleistų muzikantų klaidas? Be abejio, nėra būtina nušvilpti atlikėjų vien dėl to, kad kažką padarė ne vienai taip, kaip turėjo, bet ar verta ploto atsistojus ir šaukti bravo? Ne

moksleivių grojimo paklausyti juk einame, o profesionalų, šis yra neeilinių, dėl to tikrai nebūtina lipti iš savo kėdžių padėkoti už pasirodymą scenoje. Muzikų pasaulyje neretai skundžiamasi, kaip lietuvių klausytojai nemoka atsirinkti to, kas vertinga. Panašu, kad ir nelabai stengiasi.

Negalėčiau teigti, kad koncertas buvo blogas. Neretai būna didesnių ar mažesnių nesklandumų, netikslumų ar netobulumų, ir eiliiniuose koncertuose už juos galėtų būti atleista. Vis dėlto koncertas skirtas Rostropovičiui, neeiliniam menininkui, todėl tikrai buvo įmanoma pasistengti labiau ar bent jau vienam vakarui nusimesti abejingumą, atsibusti ir suprasti, kad muzikavimas nėra mechaninis darbas.

Anonsai

Keturiolikti „Sugržimai“

Jau keturioliktą pavasarį atkeliauja tarptautinis muzikos festivalis „Sugržimai“, o su juo į giminę bent trumpam sugržta po pasauly išsiabarstę Lietuvos muzikai. Šiemet į šventę, kuri prasidės balandžio 4 d. ir baigsis gegužės 15 d., iš 10 šalių atvyks 12 sverut gvenančių ar studijuojančių mūsų tėvynainių ir 3 jų kolegų užsieniečiai. Aštuoniolikoje festivalio koncertų svečiams talkins per 20 Lietuvos muzikų.

Šiometis festivalis klausytojams pasiūlys platų spektrą išvairios muzikos. Iš Vokietijos sulaikėmė pianistų Andriaus ir Sandros Urbų, pelnusiu ne vieną tarptautinių ir nacionalinių konkursų apdovanojimą. Jie ir pradės Lietuvos muzikų rėmimo fondo rengiamą festivalį.

Belgijoje gvenančio jaunosios karto kompozitorius Vykinto Baltako muzika skambėjo Londone, Paryžiuje, prestižiniame Berlyno festivalyje, jis yra apdovanotas tarptautiniu Claudio Abbado kompozicijos prizu, kaip dirigantas dirbęs su Bavarijos, Berlyno ir Kelno radijo simfoniniais orkestrais. Šių metų festivalyje V. Baltako muzika skambės ir Lietuvos klausytojams.

Studijas Ženevos aukštojoje muzikos mokykloje tęstanti bei Briuselyje besitobulinanti 2010–2011 m. tarptautinių konkursų laureatė Agnė Keblytė mus užliës arbos garsais. Su ja drauge koncertuos tarptautinių konkursų laureatė smuikininkė Austėja Juškaitė, šiuo metu studijuojančių Danijos Karališkoje akademijoje.

Vilma Rindzevičiūtė-Zbinden – tarptautinių fortepijoninių duetų Lietuvoje, D. Britanijoje, Belgijoje laureatė, vedusi meistriskumo pamokas Štutgarto valstybinėje aukštajoje muzikos ir scenos meno mokykloje bei G. Verdi konservatorijoje Milane, nuo 2009 m. gvenant Šveicarijoje, atvyksta su savo vyru ir scenos partneriu Danieliu Zbindenu.

Violončelininkas Vytautas Sondeckis, koncertavęs Amerikos, Kanados, Japonijos, Kinijos bei daugelio Europos šalių salėse, šiuo metu aktivių prodiusuoją elektro-muziką. Su juo drauge atvyksta solistė Verenė Andronikof ir pianistė Olafas Silberbachas.

Festivalyje susitiksime su profesionaliu fagotininku, kompozitorių ir pedagogu Žilvinu Smaliu, nuo 2008 m. dirbančiu Santago (Čilė) filharmonijos orkestro fagotų grupės koncertmeisteriu, kelių Santago universitetų dėstytoju.

Raimondas Butvila

Smuikininkas Raimondas Butvila, kaip pats sakosi, po astuoniolikos koncertinės ir pedagoginės veiklos metų Venesueloje, visam laikui grįžta į Lietuvą.

Fleitininkas Vytenis Gurstis, studijuojantis Karališkoje muzikos akademijoje Londone, aktyviai koncertuoja, yra dalyvavęs tarptautiniuose festivaliuose Vokietijoje, JAV, D. Britanijoje, Lenkijoje, Ukrainoje ir kitur.

Aktyviai šalies muzikiniame gyvenime dalyvauja vargonininkas Robertas Lamsodis, gvenantis ir dirbtantis Norvegijoje. 2010 m. ketvirtajame Juozo Naujalo jaunujų vargonininkų konkurse jis laimėjo III premiją ir Lietuvos muzikų sąjungos prizą už geriausią privalomo kūrinių (J. Naujalo „Malda“) atlirkimą.

Šv. Elžbietos bažnyčios Melvilyje (JAV) muzikos direktorius Virginij-

jus Barkauskas puoselėja lietuvišką kultūrą ir supažindina užsienio klausytojus su lietuvių kompozitorų kūriniais. Nuo 1992 m. gyvena Niujorke, daug koncertuoja JAV ir Kanadoje. Surengė rečitalus „Alice Tully Hall“, „Lincoln Center“ Niujorke, Baltimorė, Vašingtono, San Fransisco katedrose, Valparaiso universitete Indiana, Baltų festivalyje Bostone.

„Sugržimų“ metu bus surengtas operos solistės Salomėjos Valiukienės-Nasvytytės kūrybos vakaras.

Koncertuose susitiksime ir su muzikais iš Lietuvos: M.K. Čiurlionio kvartetu, Liudu Norvaiša, Joana Gedmintaitė, Marta Lukošiūte, Ramūnu Urbiečiu, Laura Zigmantaitė, Simona Liamo, Aušra Liutkute, Robertu Beinariu, Viktorija Marija Zabrodaite, Juste Gelgotaite, Vaidriumi Smilinsku, Aušra Banaityte, Aleksandru Vizbaru, Egle Andrejevaite ir kitais. „Sugržimų“ koncertai vyks Taikomosios dailės muziejuje, Vilniaus rotušėje, Stasio Vainiūno namuose, Vilniaus parveikslų galerijoje, Lietuvos nacionalinėje bei Kauno filharmonijoje, Vilniaus arkikatedroje bazilikoje, Marijampolės šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje.

LMRF INF.

Manifestų šešėlyje

Gintaro Varno spektaklis teatre „Lélė“

Austėja Adomavičiūtė

Naujas Gintaro Varno darbas intregavo ir kėlė tam tikrų lūkesčių dar iki premjeros. Pirmiausia dėl pasirinktos Guillaume'o Apollinaire'o pjesės „Teiresijo krūtys“ (vertė Akvilė Melkūnaitė) ir pažado scenoje ją papildyti modernistų manifestais. Ne mažiau domino ir tai, ką nauja žiūrovams pristatys režisierius ir dailininkė Julija Skuratova, prieš kelerius metus sukūrė lėlių teatro kontekste išskirtinį Claudio Monteverdi madrigalinių operų „Tannhäuser“ ir Klorindos dvikova“ bei „Nedékinguių šokis“ pastatymą.

Spektaklio tematiką sudaro trys linijos: Apollinaire'o pjesė, modernistų manifestai ir pabaksnojimai šiuolaikiniams politikams. Iš tiesų, žiūrint iš šiandienos perspektyvos, sunku patikėti, kad Apollinaire'as šią dramą paraše 1903 m., savo idėjomis aplenkdamas laiką kone šimtmiečiu. „Teiresijo krūtys“ paliečia moterų emancipacijos, lyties keitimą, gimstamumo mažėjimo temas.

Dramos veiksmas vyksta fiktyvioje erdvėje – išgalvotame Zanzibaro mieste. Pjesė pasakoja apie vyru valdžios nebekentusių Terezę, palikusią su tuo oktinėjimą ir pasivertusią vyru Teiresiumi. Moterys, paveiktos feministinių idėjų, atsisako savo pareigų, kyla krizė, tad paliktajam vyru nieko kito nebelieka, kaip tik iugauti moteriškų savybių ir imti giminysti vairus. Atrodo, kad inspiracijos kūrybai pakanka, tad kam spektakliui reikalingos dar dvi papildomos linijos?

Žiūrovas paruošiamas spektakliui jau teatro fojė: rodomi išrašai, visa siena nukabinta plakatais su avangardistų teiginiais, kartu tai ir tiesioginė nuoroda į pasirinktą platišką lėlių formą. Lėlės sudarytos iš kelių dalių ir keičiasi dėljojamos koliažo principu. Žiūrovų akys Tereza virsta Teiresiumi. Pačiame spektaklyje regime ne tik Apollinaire'o pjesės personažus, bet ir XX amžiaus pradžios menininkų plejadą – Salvadorą Dali, Antoninę Artaud, Pablo Picasso, René Magritte'ą ir daugybę kitų. Juos vaizduoja spalvingos lėlės su realiaisiais menininkų portretais, vieną ar kitą meno srovę atspindinčiais kūnais. Daugiausia dėmesio režisierius sutelkia į Artaud (monologus sako Martynas Nedzinskis) ir Dali (monologus sako Dovydėas Stoncius), jų monologams naudojami išpudingi šių kūrėjų portretai-lėlės.

„Teiresijo krūtys“ – ne pirmas

Varno lėlių spektaklis (režisierius kūrybinis kelias prasidėjo nuo politinio „Šépos“ teatro, lėlės – vienas iš dažniausiai naudojamų jo spektaklių scenografijos elementų), ir vizualiai gana išpudingas. Varnas išnauja visą scenos erdvę ir apšvietimo galimybes (šviesų dailininkai Vilnius Vilutis ir Vytautas Jančiauskas), vienu metu kurdamas keliauksčių ir keliasplančių lėlių veikimo aikštę. Režisierius sėkmingesnai sužaidžia visa scenos mašinerija ir vizualumą kriptiniomis priemonėmis. Videoprojekcijoje (Džiugas Katinas), apimančioje visą scenos erdvę, demonstruojamas René Clairo dadaistinis filmas „Antraktas“, kurį spektaklio pabaigoje dar labiau išprasminta konvejeriu riedantys makabriški mirties įvaizdžiai ir piešiniai su skeletais.

Scenoje keičiasi modernistų meno kūriniai, lėlės puosliamos Dali kurtais papuošalais. Tokių citatų, aliužių, metaforų pilnas visas spektaklis, būtent tuo grindžiamą jo forma. Žiūrovas skatinamas aktyvuoti savo atmintį, ižvelgti vieno ar kito scenoje vaizduojamo kūrinio pavadinimo asociacijų lauką, tad ir atpažinimo džiaugsmas čia keliamas kubu. Tačiau citatos ir lieka citatomis, jos tik atsincinė savo kontekstą, o platesnių prasmų neatveria.

Manifestai, kaip ir šiuolaikiniai politiniai kontekstai, užgožia Apollinaire'o pjesės liniją, kuri dabar nebéra utopija. Tad ir aliužios į Lietuvą atrodo dirbtinokai ir deklaratyviai – tarpais pasirodanti Gedimino pilis erzina taip pat kaip iš

Scena iš spektaklio

K. ŽIČKYTĖS NUOTRAUKOS

šachmatų figūrų sudėliotas Lietuvos žemėlapio kontūras atkurtame „Nu-siaubtos šalies“ variante. Vis dėlto spektaklio pabaigoje išaiškėja, kad jo pagrindiniai stebėtojai yra ne žiūrovai, o plokštū butaforiniai politiku biustai užmerktomis akimis, per visą spektaklį stovėję scenoje. Vainius Sodeika – Apollinaire'as apipurškia nuodais ar dezinfekuoja migančių, sapnuojančių, prieš skaudžias problemas užsimerkusiu valdžios atstovų galvas.

Gintaras Varnas sukuria scenoje judrų ir dinamišką reginį. Koliažo principo, fragmentiškumo nestokoja ir spektaklio turinys, ir jo forma, sąmoningai ardanti tolygų veiksmo vystimasi ir apsunkinanti spektaklio žiūrėjimą. Režisierius, susitelkęs į spektaklio formą ir modernistų apibendrinančio spektaklio „Publika“ ore tyrojo klausimas – o kas gi toliau? Praėjus daugiau nei metams po premjeros jis vis dar lieka atviras.

Istorija

Rasti Mošė Kulbako autografi

Žymus žydų poetas, rašės jidiš kalba, Mošė Kulbakas gimė 1890 m. kovo 25 d. Smurgainyse. Jo poema „Vilnius“ – vienas gražiausiu tekstu apie šį miestą.

I Vilniu M. Kulbakas atvyko 1919-aisiais, čia pradėjo spausdinti savo poeziją, greitai pelnė pripažinimą: mokytojavo žydų mokyklose, režisavo spektaklius žydų teatruose, buvo Vilniaus žydų PEN klubo pirmininkas. Jo poezija, be abejos, paveikė vėliau pasireiškusius „Jung

Vilne“ grupės poetus Abramą Suckevieri, Šmerkį Kačerginski, Chaimą Gradi. Tuo metu literatūroje ėmė reikšti Czesławas Miłoszas, Jerzy Zagórski, Józefas Kékštės, kiek vėliau – Albinas Žukauskas. Juodėka Vilniuje, atrodytų, provincijos mieste, virė intensyvus įvairiakalbis kultūrinius gyvenimus.

Mošė Kulbakas gyveno Vilniuje nepilnai dešimtmety, jam tai buvo veržlūs ir kūrybingi metai. Tačiau 1928-aisiais jis nelegaliai krito Rusijos sieną ir apsigyveno Minske. Čia rašė eileračius, prozą, vertė baltarusių ir rusų poetus. 1934-aisiais M. Kulbakas dalyvavo pirmame

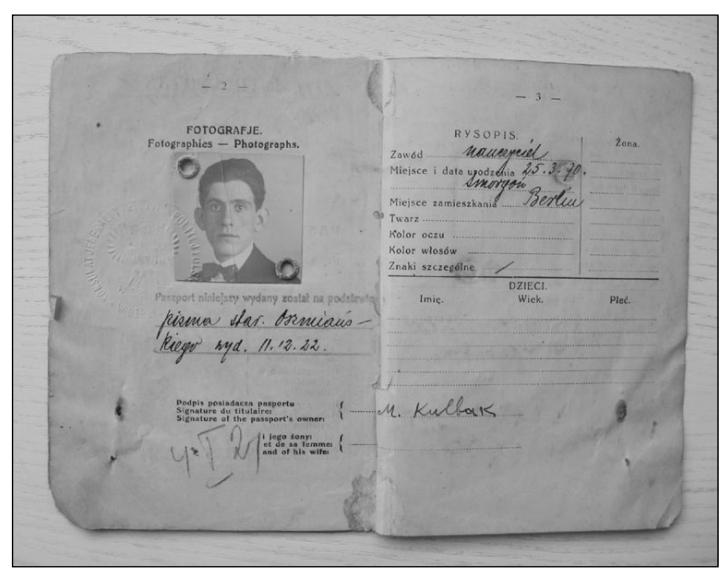
Sovietų Sajungos rašytojų suvažiavime, o 1937-aisiais buvo suimtas ir sušaudytas. Jo veikla Vilniuje, tokia svarbi ne tik jo gyvenimui, bet ir visai žydų literatūrai, NKVD sukurtoje byloje įvardyta kaip dalyvavimas nacionalistinėje-fašistinėje žydų literatūrų organizacijoje, priešingoje Sovietų Sajungai.

2011 m. Valstybinio Vilniaus Galono žydų muziejaus išleistoje knygoje „Vilnius: Lietuvos Jeruzalės pėdsakais“, remiantis Joannos Lišek knyga „Jung Vilne“, rašoma, kad M. Kulbakas pasitraukė į Baltarusiją, nes, būdamas komunistas, lenkų valdžiai atrodė nepatikimas ir negalėjo gauti lenkiško paso. Tai jam neleido važinėti į užsienį.

Anuo metu kairuoliškomis pažiūromis buvo užsikrėtęs ne vienas Europos menininkas, neišvengė to ir M. Kulbakas, bet dokumentų, patvirtinančių jo priklausymą komunistų partijai, aptiki nepavyko.

Lietuvos centriname valstybės archyve rastas M. Kulbako laikinas lenkiškas pasas, išduotas 1920 m., su tuo pasu jis tais metais vyko į Vokietiją. Yra ir 1924 m. prašymas išduoti laikiną pažymą kiek galima ilgesniams terminui vykti į Varšuvą, Gardiną ir Lodzę. Lenkų valdžios atsakymo į šį M. Kulbako prašymą kol kas aptiki nepavyko.

VYTAUTAS DAMAŠEVIČIUS

Kronika

Iteikti „Auksiniai scenos kryžiai“

Kovo 27-ają – Tarptautinę teatro dieną – už 2011-aisių Lietuvos teatrų scenose nuveiktuos darbus pre-mijomis ir atminimo ženklais apdovanoti geriausiai šalies teatro menininkai.

„Auksinius scenos kryžius“ pelnė: Režisierius – Oskaras Koršunovas („Miranda“, OKT-Vilniaus miesto teatras; „Išvarymas“, Lietuvos nacionalinis dramos teatras); Oneginas“, bohemiečiai / LVSO)

Operos solistė – Gitana Peckytė (Liučija, „Liučija di Lamermur“, Kauno valstybinis muzikinis teatras)

Operos solistas – Laimonas Pautienės (Enriko, „Liučija di Lamermur“, Kauno valstybinis muzikinis teatras; Oneginas, „Oneginas“, bohemiečiai / LVSO)

Kompozitorius – Antanas Jasenka („Miranda“, OKT-Vilniaus miesto teatras; „Alisa stebuklų šalyje, Kauno valstybinis dramos teatras)

Spektaklis vaikams – spektaklio „Stebuklingoji kreidelė“ (Lietuvos rusų dramos teatras) kūrėjai

Lėlių teatras – spektaklio „Aukso obelė, vyno šulinėlis“ (Vilniaus teatras „Lélė“) kūrėjai

Jaunasis menininkas – aktorius Ainiš Storpirtis (Benes, „Išvarymas“, Lietuvos nacionalinis dramos teatras; Mačiūnas, „Mr. Fluxus, arba Šarlatanai“, „No teatre“)

Metų teatro reiškinys – teatro judėjimas „No theatre“ ir Vidas Bareikis – už naujas teatro formas, „trupė p.s.“ ir Valentinas Masalskis – už nuopelnus teatro pedagogiką

Nacionalinės dramaturgijos pastatymas – „Išvarymas“ (Lietuvos nacionalinis dramos teatras)

Boriso Dauguviečio auskaras atiteko režisieriui Jonui Vaitkui.

Apdovanojimas už viso gyvenimo nuopelnus atiteko aktoriui Rimantas Karveliui.

Patriarcho paradoksai

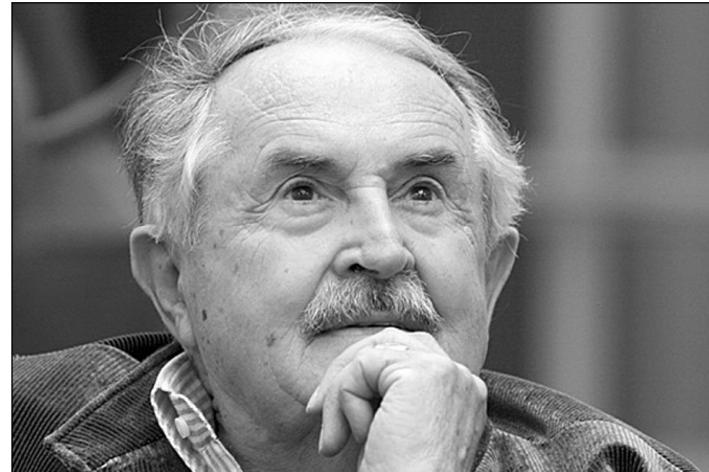
In memoriam Tonino Guerra (1920–2012)

Kovo 21 d., sulaukės 92-ęjų metų, mirė Tonino Guerra – italų rašytojas, scenaristas, kūrės Federico Fellini, Andrejaus Tarkovskio filmų scenarius. Pateikiame Ninos Ge-tašvili straipsnio apie Tonino Guerrą, išspausdinto žurnale „Novaja junost“ 2008, nr. 4 (85), fragmentus.

„Žmonija miršta, bet dainuoja.“ Tai svarbiausia, ką meistras pasakojo Tonino Guerra žino apie mūsų visų gyvenimą. Atmintį ištrina laikas. Didieji žygiai lieka praeityje. Dauguma istorijos paslapčių niekam neįdomios, išskyrus kai kuriuos mokslininkus. Milijonai mūsų amžininkų neprisimena nei Karolio Didžiojo, nei Leonardo da Vinci, nei Dantės. Jų kiti rūpesčiai. Žinoma, kad ir „atėinančiai kartai“ galvos neskauda dėl XX amžiaus kino. Bet Tonino Guerra – poetas ir prozaikas, scenaristas ir dailininkas, gvas praėjusio šimtmecio didžiojo kinematografo iškūnijimas – šian dienomis ir savo šiuolaikiniu, kasdieniniu kūrybos stebuklo vykmu. Tai – patriarcho Guerros paradoksas. Kaip jam pavyksta sukurti magiškuosius laukus, kurie vaisin gi net ir esant darganai, ne sezono metu? Kaip jam sekasi dešimtmečiais kurti aplink save naujus pasaulius, iš realybės kvantu – pasakų vi satą, ir poringių taisyklimis tirti vienintelę jų supančią realybę?

Negudrausiu, mūsų filmavimo grupė kovo pradžioje važiavo fil muoti ne šiaip „paprastą“ gimimo dieną. Tonino Guerrai nesenai buvo atlikti sudėtinga operacija, labai norėjosi išreikšti jam savo susižavėjimą, jį moraliskai palaikti. Kaip paaiškėjo, ne tik mums. Bet štai paradoksas – tas, švelniai tariant, nelabai jaunas ir nelabai sveikas žmogus pats visiems tapo sielos dosnumu ir žavesiu trykštantis šaltinis. Savo kailiu patyrėme, kad jo draugo Francesco Rosi žodžiai: „Jei Tonino šalia, – tai visada stimulas ir šventė“, yra tikslūs. „Nejubiliejinė“ datą buvo numatyta atšvesti šeimyniškai ir kukliai, tarp artimųjų. Taip ir atsiškito. Šventė ją iš tikrujų namie. Emilijos-Romanijos provincijoje. Miestelyje, kuriame gimė, – Santarkandžele. Kaip pats prisipažista, nuo tos vienos jis matuoja visus savo erdvės atstumus.

„Suradau Tonino Guerrą ir pasakiau jam, kad norėčiau sukurti štai kokį filmą.“ Taip Federico Fellini, artimiausias Guerros draugas, pasakojo apie savo būsimą „Amarcord“. „Tonino gimi viename iš skurdžiausių Riminio rajonų, tad jam irgi buvo ką prisiminti. Jo ir mano personažus jungia beprotybė, naivumas, neįprusimasis. Tai būdinga visiems pauagliams, palikiems likimo valiai, – maštaujantiems ir paklusniems, išdidžiems ir juokin giems, ižiliems ir nuolankiemis.“ Po daugelio metų Guerra parašys savo miestelio merui: „Būtina vėlapti

Tonino Guerra

vaiku, kad galėtum vadovauti.“

Ar toks jau „skurdus“ buvo tas Santarkandželas? Valstietiškos šeimos neturtas, buka provincijos užkampio būtis, fašinės klastos tvarka... Bet buvo ir kai kas kita. Šiose apylinkėse yra begalė paminklų, šimtai iš kurių įrašyti į UNESCO rejestrus. Renesanso kūrėjai – Leonas Ba-tista Alberti, Piero della Francesca, Melozzo da Forli... Kaimynystėje – herojika San Marino respublika ir mistinė San Leo tvirtovė, palaidojusi nemirtingajį Kaliostro. Čia Guerra atsivežė savo draugą rusą Andrejų Tarkovskį, kuriam parašė filmo „Nostalgija“ scenarijų. Sužavėtas Tarkovskis pavadino San Leo mistiškiausia vieta žemėje.

Tarkovskis, žinoma, būtinai būtų buvęs jo šventėje. Taip pat kaip ir Federico Fellini ar Sergejus Paradžanovas. Arba nesenai pasaulių palikęs Michelangelo Antonioni... Guerra didžiuojasi savo draugais, gvaistais iš iškeliausiai Anapili, kurie vis tiek lieka su juo. Nors šventės grafikas paščėlės, Guerra randa laiko Penabilio teatruike parodyti savo draugo Sergejaus Paradžanovo darbų parodą, atvežtą iš Arménijos. Ir skaidrių su Federico Fellini piešiniais. Taip jis paminėjo jau publikuojamą „Sapnų knygą“. Ir „laikosi“ feliniškos temos, pakviesdamas į gimtojo miesto restoranėlį, kur Saragina ant ləsočių ir lēkščių tampa svarbiausiu personažu.

„Tik pirmieji gyvenimo žingsniai, įveikti savo kojomis, iš tikrujų daug ko verti.“ Stebuklas buvo net jau pats daugiaavaikės šeimos pagrinduko atėjimas į pasaulį, kūdikio, kurio laukta ne devynis, kaip iprasta, o vienuoliaka mėnesių. Gyvenimo kaip stebuklo supratimas ir iki šiol jo pasaulėjauta. Nors labai pergyvena: „Dabar mano nuostaba neperžengia namo langų stiklų arba yra uždaryta už mašinos dureliu.“

Stebina tai, kad jis liko gvas fašistų konklageryje, į kurį pateko gelbėdamas katinę ir kaimyną. O buvo taip – prisiminė, kad palikuose namuose dar yra alkansas gyvūnas, ne pastebimai išėlino jo išsineštį, paskui sutiko kaimyną, šis paprašė paslėpti proklamacijas. O čia gaudynės... Dar vienas stebuklas: ten, konklageryje, jis pradėjo sekti pasakas ir rašyti eilėraščius. Dar nesuvokė, kad stebuk-

la i jam jau pavaldus. Ten, pragare, jis tapo pasakininku ir poetu.

Tikras inteligentas, valstiečio sūnus Tonino pats mokė skaityt savo beraštę motiną. Bet nuoširdžiai prisipažista: „Aš sugebėjau išsimokslinti tik mamos dėka.“ Jis baigė Urbino universitetą. Mažas provincialus miestelis Urbinas – Raffaello gimtinė. Miesto aikštėje priešais savo rūmus XV a. susitikti su savo pavaldiniaisiai ir bendrapiliečiais pasirodydavo hercogas da Montefeltro, kuris retsykiai norejo pademonstruoti demokratizmą.

Žmonės porindavo jam apie gyvenimo vargus ir džiaugsmus, o didikas sprendė ir duodavo patarimus net ir dėl šeimos problemų. Dar nuo Dante Alighieri laikų Italijoje ištvirtino taurumo samprata, kurios kriterijus – ne „kraujų kokybę“ ir turtai, o dorybingumas. O jie pa sireiškia visuomenės pripažintais poelgiais. Tonino Guerra – poetas, rašytojas, dramaturgas ir dailininkas,

itas, italių kinematografo legenda, perėmė pareigą būti atsakingam už savo krašto likimą. Jis nieko nemo ko, jis tiesiog kalba su jaunimu, kuriems nerūpi vietinių upelių vandens užterštumo problemos. Kalbasi su senais žmonėmis, kuriuos slegia pragyventų metų našta, kurie, nepaisant juos kamuojančiu negalavimui, vis dar lieka „elektoratas“, tai rečchia, kad jų rankose – ateitis.

Zino, kad štai iš čia, iš Penabilio, į Tibetą išvyko mokytas žemietis, o paskui, gržęs, sudarė tibetiečių kalbos žodyną, pasitelkės lotynų kalbą ir padarydamas ją prieinamą euro piečiams. Guerra siunčia sveikinimą Dalai Lamai. Ir Dalai Lama atvyksta į kaimyninę buveinę, kur dabar yra aukščiausio lamaizmo „pontifiko“ atstovybė. O Guerra sumeistrauja paminklą – tibetietiškus būgnus, kuriuos paliepus reikia tik trokštį gėrio viskam, kas gyva. Pa prasti stebuklai, suartinant kraštus ir tautas, Vakarus ir Rytus.

Iš ten, iš Rytų, iš Rusijos, jis atsivežė ir žmoną. Tai taip pat stebuklas. Ne taip lengva buvo sovietų vals tybei atsišvickinti su savo piliete, kuri paprasčiausiai ištekėjo už vieno iš legendinio itališko kino kūrėjų. Vestuvių liudytojas buvo Antonioni. Dvasinis poros bendrumas – taip pat akivaizdus stebuklas. Ir Lora Guerra, kaip ir jos garsusis vyras, tapo Italijos ižymybe.

Draugystė su Antonioni nenuvėdė jo į egzistencializmo terpę. Bendravimas su Fellini – į barokinį puošnumą. Jis ne eltinis ir ne masinis. Jo apsakymai žmogiški ir užburiantys. Ilgo pragyvento amžiaus vingiai grążino jį, brandų žmogų, į vaikystę.

Guerra galiasiai paliko Romą ir apsigyveno tėviškėje, Emilijoje-Romanijoje. Jis ir didžiajame mieste eilėračius rašė giminės romanjolo tarme. Homero „Odisėjo“ herojų kalba, jo išversta, įtraukia gimtosios tarmės idiomas. Knygos iliustracijos – taip pat Tonino kūryba. Ir personažai – iš jo pasaulio, savotiški keistuoliai, tarsi vaikiškos fantazijos pagimtys. „Mes apsaiginti vaikystės – tuo gyvenimo tarpsnio, kai visi buvome nemirtingi.“

Traktate „Apie architektūrą“ jo didysis tautietis Alberti kalba apie nuošalų namą kaip apie patikimą prieglobstį, kur galima pasislėpti nuo didmiescio bruzdesio ir šešelių. Guerra jau daug metų gyvena sek damas tokiais pat dėsniais. Gamta jam palanki. Todėl net netikėtas uraganinės vėjas, nuo kurio drebėjo žemė ir kuris rovė medžių šaknis, jam pasirodė kaip gydymo procedūros ir naktinių skausmų nuraminimas.

Vaikystėje Tonino iš mažylio Santarkandželo nuvažiuodavo mugėn į Penabilį. Čia nuolat vykdavo šventės. Sukosi margas paveikslėlių kaleidoskopas, kuris visam gyvenimui iširėžė į atmintį, o paskui išsiliejo į knygų puslapius ir kino filmų kadrus. Šiandien jo gimtasis miestelis išiplėtė, o Penabilis ant kalvų sunenko, tarsi susitraukė. Jame – šiek tiek daugiau negu du tūkstančiai gyventojų. Bet čia atvažiuoja pats Dalai Lama. O Malatestos laikų pilies papédėje gyvena Tonino Guerra – nacionalinis Emilijos-Romanijos poetas, pasaulio pilietis, rašantis romano kalba.

Miestelyje yra Tonino Guerros fondas. Čia kabo jo ir draugų paveikslai, įkurta filmoteka ir biblioteka, sustingios skulptūros ir ivairi keramika... Ir užkampis pasidaro pastebimas iš garsus. Visi pritar: Guerra – didi asmenybė. Ir geras kaimynas, ištikimas draugas. Nuoširdus žmogus, kuri pati sveiko humoro. Todėl, nors ir tokios dienos proga, fiesta buvo stipriai atmiešta ironija. Gaudamas kažką iš kitų, menininkas su kaupu gržina „skolą“. Ir palinkęs buria prie fontano projekto, kad paskui iren ginys iškiltų Arménijoje – jis visiems laikams liko pavergtas Užkaukazės ir Centrinės Azijos grožio.

Jis nelaukia įkvėpimo, tas įkvėpimas jo niekada neappleidžia. Todėl ir jokioms ligoms neleista nutraukti tos substancijos alsavimo. Guerra – ateistas, bet pirmiausia jis yra „vaizdinį gaudytojas“. Vaikiškas naivumas, formų ir nuojautų nuoširdumas būdingas jo charakteriui, jo esmei, meniniui bražui. Taip jis tapo savo paveikslus. Taip iliustruoja Homero „Odisėją“. Taip jis „vaidina“ svarbiausią žmogų savo žaisliniame teatre. („Galbūt aš kitą šimtą metų užsiimsiu teatru.“) Jis iš tikrujų – iškilus žmogus, pasutinės didžiojo kino milžinas, kurio gyvenimas kupinas ne tik prisi minimų, bet ir kasdienių rūpesčių ir darbų, neįsenkančios jėgos.

VERTĖ ANDRIUS ŠIUŠA

„Nostalgija“ (rež. A. Tarkovskis)

Jaunoji nacionalinės dailės klasikė

ATKELTA IŠ 1 PSL.

(greta auksu fondui priskirtinu 1936 ir 1937 metų linoraižinių, kelių savarankiško meno kūrinio vertę turinčiu tapybos pavyzdžiu eksponuoti studijų metų grafikos ir tapybos kūriniai, piešiniai, taikomosios grafikos pavyzdžiai – iš viso per 500 darbų) ir primygintai teigdama: Lietuvoje esama „didžių dailininkų“, ir galėtų rasti daugiau, jei vi suomenė susiprastų, jog talentą reikia puoselėti, antraip jis neįsiskleis. Parodos sėkmę patvirtintų faktas, jog 11 kūriniai iš jos įsigijo Vytauto Didžiojo Kultūros muziejus (dabar Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus). Taip Katiliūtės linoraižiniai „Motina“, „Žadina“, „Bulves lupa“, „Autoportetas“, mylimos sesers Stasės atvaizdai ir kt. darbai buvo priskirti nacionalinės dailės klasikai. Jos savastimi lieka iki šiol.

Žinoma, šiandien vertindami Katiliūtės meninį palikimą nepamirštame, kad per trumpą kūrybinės karjeros laikotarpį dailininkė dar spėjo iliustruoti ir keturius knygutes vaikams (Vytauto Tamulaičio „Kiškelio užrašai“, Kazio Jakubėno „Riešutėliai“, Petro Cvirkos „Napalys bails“, Antano Vaičulaičio „Mūsų mažoji sesuo“), apipavidalino kun. Mykolo Vaitkaus sudarytą maldaknygę „Rožių lietus“ (1936), suprojektavo plakatų, subrandino ir pradėjo įgyvendinti ambicinę sumanymą iliustruoti Ievos Simonaitytės romaną „Aukštųj Šimonų likimas“ (numatyta 20 iliustracijų ciklui priklauso plačiai žinomas linoraižinys „Urtė“). Parengiamieji piešiniai, eskizai, studentiški darbai mums leidžia pasekti Katiliūtės individualaus stiliaus brendimo istoriją, aprépti jos meninės veiklos diaazoną, įvairiai svarstyti meninio talento klausimą. Labai įdomu atrobi, kad Katiliūtė, užraušo reiškusi išskirtinę pagarbą Kajetonui Sklériui (1876–1932), apraudojusi mylimo mokytojo netikėtą mirtį, studentiškuose kūriniuose žengė visai kitokiais, Sklérius meniniams principams svetimais kelias, tyrinėdam pokubistinės dailės formas, jų taikymo galimybes. Tiesa, modernizmo teorijos jos nedomino, tačiau tai, kad Katiliūtei nerūpėjo, kokiomis idėjomis aiškinama geometrine stilizacija pagrįsta vaizduosena, nė kick nesumenkina jos studentiškų linoraižinių žavesio. Tarp šių darbų ypač išskiria Čiurlionio dailės muziejaus rinkinyje saugomas kompozicijos „Šv. Jonas Nepomukas“ ir „Senuko galva“ (abu – iki 1935), – jų originalus gal pamatyse jubileinėje dailės parodoje, kurią žadėjo surengti kauniečiai, šiuo pažadu grįsdami atsisakymą skolinti Katiliūtės kūrinius Vilniaus grafikos meno centro parodai. Vis dėlto pakanka ir mūsų aptariamoje parodeje eksponuotų linoraižinių „Urtė“ ir „Stasės portretas“, kad būtų aišku: Katiliūtė iš tiesų buvo apdovonota neeiline išraiškos jėga, turėjo viską, kad taptų viena ryškiausiai Lietuvos XX a. grafikos kūrėjų. Mi-

Ekspozicijos fragmentas

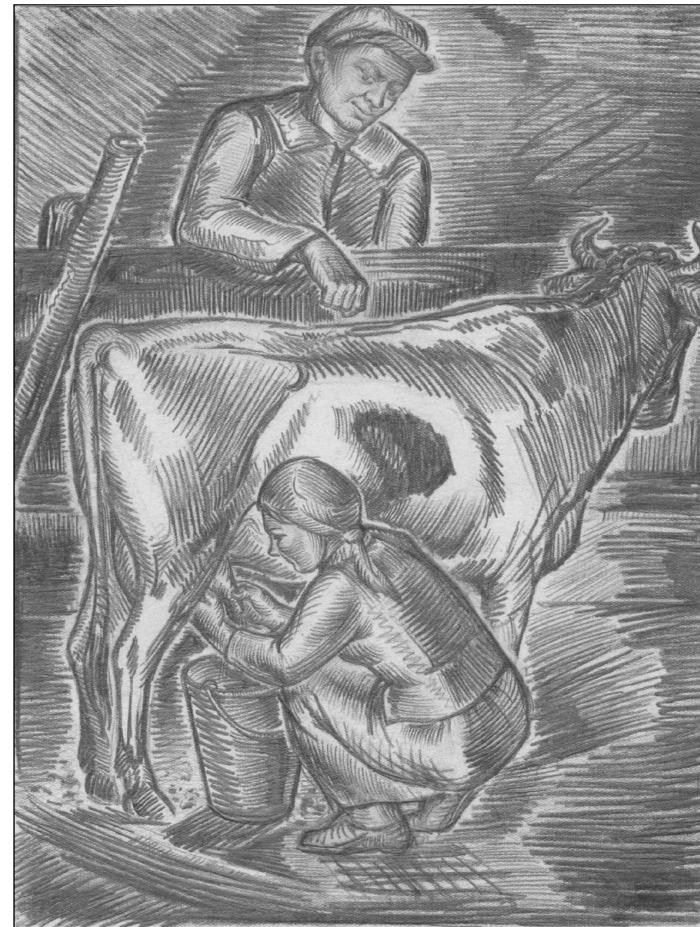
nėtieji darbai (jei jų nepakanka, prie šios grupės mintyse dar galiama pridėti „Autoportreto“ atspaudą iš ČDM) liudija, kad jaunutės dailininkės ranka jau 1936 metais buvo tvirta ir pakankamai įgudusi, paklūstanti minčiai ir jausmui, kylančiams iš nuolatinės savistabos ir pasipriešinimo gyvenimo siunčiamiams išmėginimams įtampos.

Katiliūtės raižiniai, pradedant diplominiu darbu „Motina“ (1935), – besiformuojančiai Lietuvos grafikos mokyklai būdingi ekspresionistinės stilistikos kūrinių, žiūrovo atmintyje prikeliantys ir jos mylimos vokiečių ekspresionistės Käthes Kollwitz estampų vaizdus, ir Katiliūtės bendraamžių Chaimo Mejerio Fainšteino, Vytauto Jurkūno, Jonu Kuzminskio grafikos pavyzdžius. Šios analogijos savo ruožtu skatinė klausti: kuo ypatinga, kuo išskiriaria Katiliūtės kūryba Lietuvos ekspresionistinės pakraipos grafikos kontekste? Klausimas iki šiol tebéra atviras ir būtų svarstytinas pasitelkus platų vietinių dailininkų ir vokiečių, rusų, belgų grafikos kontekstą. Ieškoti atsakymo padeda ir pati Katiliūtė, be kita ko, apie savo studentiškus darbus rašiusi: „[...] buvusios savijautos stovis atsispindi pirmutiniuose darbuose atlikuose mokykloj. Visi darbai be dinamikos, judevio, statiskose sukauptose pozose, bet su jausmu. Daryti stabai jaučia ir ką tai lyg galvoja (tā pajaus pažiūrėjęs į mano darbus).“

Paklusę dailininkės kviestimui pasižiūrėkime i 1936-aisiais, jau po studijų, sukurtą linoraižinį „Bulves lupa“ – madoniškos išvaizdos virtuvės kalinčių, panirusios į svajones apie platesnį ir gilesnių pasaulį, atsiveriantį už jos mažojo gyvenimo, anoniminį portretą. Net, regis, visiškai banalią buitinę sceną vaizduojantis estampas – tarsi permatomas stiklo indas, sklidinai priplūdytas lėtai knibž-

dančių sunkių minčių, vilčių, kurioms greičiausiai nelemta išspūdysti, savistabos ir nerimo. Tas nerimas, įtampa kone apčiuopiami, jie veikia, jtraukia, nepaleidžia. Nenuostabu, kad bendramžių (Augustinavičiaus, Jurkūno, Kuzminskio, net gaivališkojo Viktoro Petraciūsiaus) kūrinių greta Katiliūtės paskutinių raižinių atrodo naivūs, kone pauaugliški, žavai daugiau techniniu meistriškumu ir atpažištama būsimu brandžiųjų kūrinių bružais. Katiliūtės kūryba iš tiesų kitokia: gilesnė, mąslesnė, brandesnė. Tai atpažino ir įvertino jos amžininkai, vertiname ir mes. Tačiau

ši itin sukaupta savistaba, suteikusi dailininkės kūriniams išskirtinės jėgos, tapo sunkia našta jaunos moters psichikai. Katiliūtės užrašai patvirtina, kad visa esybe sau, savo kūrybai ir kūrinių herojams ji veržesi sukurti, perfrazuojant Rainerį Marią Rilkę, „vienatvės ratą, kuriame meno daiktas leidžia savo dienas“. Kai kurios, regis, tik buitinę kasdienybę fiksuojančios dailininkės pastabos tiešiog slegia užsidarymo, atsiribojimo nuo kitų žmonių pastanga. „Šai žiemai susitarkiama laiką: 14 valandų dirbtai, 7 val. miegoti, 3 valandos vaizininkai, vertiname ir mes. Tačiau

Marcė Katiliūtė. Iliustracija I. Simonaitytės romanui „Aukštųj Šimonų likimas“. 4-asis dešimtmetis

dirbtai, daugiau stebėti. Pasisemti kūrybai medžiagos. I savo kūrybos kambarį žmonių neleisti, nes kur žmonės, ten reikia kaukės, reikia varžytis, o kūrybos kambaryste turi jaustis laisviausiai“, – yra užrašiusi Katiliūtė. Kitas išrašas ta pačia tema nedviprasmiškai liudija apie pavojingą artėjimą prie ribos, kurią peržengus nėra paprasta sugrižti į realų tikrų žmonių pasaulį: „Dirban reikia žiūrėti tik į dirbamą darbą. Uždengiau popieriumi langą, durys užrakinėtos, veidrodis uždengtas, aš visai galiu izoliuotis nuo aplinkumos ir pasinerti darbo laisvume.“

I Lietuvos dailės istoriją Katiliūtė išrašyta kaip grafikė, nors ji pati yra ne kartą užsiminus apie svajonę tapti tapytoja, nes, anot dailininkės, tik tapytojams lemta iminti didžiolas kūrybos paslaptis. Tapybos kūriniuose atsikleidžia kitokia Katiliūtė – ne likimo smūgių kamuojama liūdnosios Kolwitz sekė, o siautelingos Van Gogho tapybos gerbėja, liejanti aistras ryškių kontrastingų spalvų kirčiais, provokuojanti žvilgsnį XX a. 4-ojo dešimtmecio lietuvių tapybai nepažįstamais deriniai. Pirmuojuose tapybos kūriniuose ji mokinėskai sekė Van Gogho maniera, stropiai stengėsi perprasti, kaip jis kloja dažą, kaip derina spalvas, modeliuoja formą. Užrausose apgailestavo: „Kaip gaila, kad man sąlygos neleidžia pamatyti nors vieną jo darbo originalą; tada aš tikrai pajusčiau jį. Jis man yra brangus, kaip mano tapybos mokytojas. Nors jo kūnas miręs, bet jis gyvas savo darbuose, ir ar aš iš jo mokaus. Jis man artimas savo vidinių gyvenimui.“

Parodoje pristatomas neabejotinai vienas geriausių Katiliūtės tapybos kūrinių – vangogiškos stilistikos „Autoportretas“ iš Šiaulių „Aušros“ muziejaus. Ši paveikslė galima laikyti originaliu savito meninio talento apsireiškimu, spalvinu intensyvumu, neturinčiu analogų XX a. pirmosios pusės Lietuvos tapyboje. Išskirtinai stipria psychologine įtaiga, perteikiančia intensyvų vidinių gyvenimą. Katiliūtės autoportretas yra vienas iš išpūdingiausių tarpukario tapybos kūrinių, vertas išrašyti į „diplijų nacionalinės dailės diskursą“.

Vilniaus grafikos meno centro paroda, pristatanti svarbiausius Marčės Katiliūtės estampus, tapybą, supažindinanti su taikomojo pobūdžio grafikos pavyzdžiais ir dailininkės užrašų ištraukomis, nušviečiančiomis jos asmenybę bei kūrybos pasiskatas ir tikslus, padeda atpažinti brandų ir originalų talentą, suprasti, kodėl vos 25-erių metų menininkės vardas išrašytas greta kur kas ilgesnį gyvenimą nugyvenusių ir nepalyginti didesnį kūrybinį palikimą palikusių mūsų dailės klasikų vardų.

Paroda veikia iki kovo 31 d.
Vilniaus grafikos meno galerija
„Kaire-dešinė“ (Latako g. 3, Vilnius)
Dirba antradienį–penktadienį 11–18 val.,
šeštadienį 11–15 val.

Slemeriai apie slemą

Leidykla „Kitos knygos“ išleido turbūt tarpdiscipliniškaiusią knygą – „Slemas Lietuvos!“. Sudarytojas Darius Jurevičius, videofilmų autorius – Evaldas Jansas.

Kaip atrodo žvilgsnis į save ir kitus per knygos prizmę? Slemo performansuose labai svarbus garsas, vaidybą, ryšys su publiką – ką pavyko „išversti“ vaizdais ir tekstais, o kas liko anapus?

Darius Jurevičius (Zaizras): Žvilgsnis į knygą yra daugiavektorinis. Knygos nešamają sudaro fotografijos, esė, slemerių tekstai, interviu su pasauliniais slemo korifėjais, įvairi videomedžiaga su Evaldo Janso filmu, kitais slemerių pasirodymais iš įvairiausių slemo varžytuvii. Kaip man pavyko suvaldyti ir atrinkti tai, kas reikalinga, – spręsti kitiems, bet pats esu patenkintas. Tad slemerio žvilgsnis į save knygoje galėtų būti tokis – o koks aš išraiškingas nuotraukoję, koks mano stutas, koks elegantiškas mostas videofilmė, puikus mano tekstas, o taip, būtent, taip aš ir norėjau būti atvaizduotas!

Domas Raibys: Anapus liko visi, manantys, jog slemeriai yra egoistai, nepritapeliai ir visokie kitokie nevykėliai narcizai.

Zygmantas (Mesijus) Kudirkas: Knygoje neišvengiamai dingsta vienės matavimas – interakcija. Kai teksta atlieki gyvai, publiką įsodini į savotišką emocinį naratuvą. Gali koreguoti ne tik savo, bet ir klausytojų pozą. Klausytojas neišvengiamai tampa dalyviu. Jis tegali pabėgti arba skerti skaitovo primetama emocijine kreive. Toks atrakciono principas tarsi sumažina interpretacijų laisvę, kita vertus, kas gali būti abstrakčiau už gestus, mimikas ar nutylėjimus.

Gerda Venčkauskaitė (Sigutė priepės): I knygą beveik galiu žiūrėti kaip žmogus, pirmą kartą kažką išgirdęs apie slemą. Jaučiu, kad tai, kas vyksta per gyvus pasirodymus, pavyko perteikti tik iš dalies, tačiau man įdomu, kas čia per kūrybinės formos išraiškos, norisi ateiti ir pamatyti „gyvai“, norisi atsidurti vienoje ar kitoje mikrofono pusėje. Turbūt tai reiškia, kad knygos leidimo tikslas – sudominti žmones slemu – pasiekta. Tačiau nematau jokios medijos apskritai, kurioje būtų įmanoma išsprausi slemą „tokį, koks jis yra“. Kol neateini į renginį, dar nežaidi žaidimo, dar tik stovi eileje prie žaidimų automato ir per kitą petį stebi, kaip žaidėjas, pagautas azarto, vairuoja savo kompiuterinę mašinę.

Gabrielė Labanauskaitė (GaL GaL Gal): Turėjau galimybę susipažinti tik su juodarastiniu knygų variantu. Džiugu, kad jau yra ką apibendrinti ir užfiksuo. Dar labiau džiugu, kad visą šį procesą fotoobjektyvo akimi fiksavo vienas iš ilgamečių slemo dalyvių ir iniciatorių Darius Jurevičius, tad turime ne išorinę, o vidinę perspektyvą. Žodžiu, net ne

slemas, o visas džiugas sau smagiai keroja, nepaisydamas tiek jį palaišančių, tiek burbančių „rimtos“ literatūros mylėtojų balsų.

Jurga Tumasonytė (Maša): Mano galva, slemo knyga yra kaip slemo konservai. Nuotraukos, tekstai ir įrašai yra tik mėginiamas užfiksuočių „čia ir dabar“ akimirką, kuri tokia svarbi skaitant slemą. Juk dokumentas, vienai kaip ir gero spektaklio DVD įrašas, yra įrodymas, kad reginys iš tiesų vyko, ir tarsi akstinas apsilankęs „tikrame pasirodyme“. Galima padavinti šią knygą dokumentu, kuris pasakoja apie slemo prasmingumą.

Dažnas slemeris sukuria savo avatārą – paraliteratūrinį personažą, turintį jo pavidę arba pravardę. Kalbėtojo pozicija slemė svarbesnė nei tradicinėje poeziuje. Ar slemas reiškia autorius prisikėlimą?

Darius Jurevičius: Kudirką turi Kudirką ir gaublį, aš – Kutulaju ir persą. Sigutę prie upės – muiliuką ir girdžiantį balsą, Maša – tėvą ir vaginą, Nuostolis – žemaitį, Benas – moterį ir genus, Bacevycia – šešiolikmetį ir anarchiją. Taip, tie paralelizmai / avatarai jau yra užfiksuočių lietuviško slemo koordinacijų sistemoje. Jei klausite, kaip jie atrodytu užfiksuočių tradicinėje poezijos knygoje, tai reikštų paklausti: o kas yra ta tradicinė poezijos knyga? Manau, su slemo kūriniu prisikelia ne tik autorius, bet ir žiūrovai.

Jurga Tumasonytė: Taip, slemas yra visiškas autoriaus prisikėlimas. Juk autorius tampa lygiavertis savo parašytam tekstui. Jis vertinamas sykiu su savo kūriniu.

Gabrielė Labanauskaitė: Galbūt net ne autoriaus, o transliuotojo, perteikiančio tai, kas aktualu, kas turėtų būti svarbu ir suprantama tiek teksta sukuriam, tiek jo besiklausančiam žmogui. Kadaisė poetas savo pavidės neskelbdavo, nes buvo Dievo laidininkas, savo ištarinkas tarp dangaus ir žemės. Šiuo atveju slemeris – tarpininkas tarp televizoriaus, politinių oro vibracijų ir dažnai ironizuojamų kasdienės žmogaus būties ir būties. Save pavadinau GaL GaLa GaL – dusyk suabejonusi, vis dėlto pasilikę pirmuosius tikro vardo ir pavidės skiemenis. Nors kai dalį šio pseudonimo kartaip naudoju kaip dramaturgę, slemė esu ta pati, bet jau kita „avatarė“.

Domas Raibys: Slemas mėgsta kalbėti paprastai, paprastiems žmonėms, turintiems nepaprastų norų, svajonių, tikslų, vizijų ir pan.

Zygmantas Kudirkas: Slemas atrina seną gerą statinę, ant kurios turėgau aikštės lipdavo pasiskatyti poetai. Slemo skaitovas nepalaikia ant tos statinės rašteliu. Jis rospčiasi pats. Kaip galima norėti renesanso, kai eilės yra šnabždamos sau pačiam i pažastį?

Ar apskritai tu nori renesanso? Gal užtenka to draugų ratelio... Tiražai menksta. Jei visi poetai téra tekstai, jų tuo visai nebėlifks.

Sleme jaučiamas gyvesnis ryšys su

šiuolaikinėmis socialinėmis, kultūrinėmis ir politinėmis realijomis, nacionalinės mitologijos dekonstrukcija. Kas tau aktualiausia, kas pažadina slemerio instinktus?

Gerda Venčkauskaitė: Iš pradžių pažadindavo tam tikrose situacijose nuskambantys visada tokie patys balsai, ištariami tokia pačia ar paňašia intonacija, surepetuoti balsužiniu pranešėjos, stiuardesės, telefono operatorės ir pan. Tie informacinių pranešimų man paprastai taip užfiksuoja atmintyje, kad imi ir ižvelgi (išgirsti) vieną dieną kokiaje nors kasdien kartojamoje kalbelėje kitą – ne tą iprastą, tiesioginę – prasmę, kažkaip nušviečiančią tas jūsų įvardintas socialines, visuomenės aktualijas. Nors dabar slemerės instinktus dažniau žadina kurio nors slemo organizatoriaus skambinius. Reikia dalyvauti, rodytis, kad kažkas užsinorėtų daryti tą patį.

Zygmantas Kudirkas: Slemas pats braunasi į socialias erdes, todėl, matyt, jų realijas ir komentuoja. Bet tik tiek. Slemas visada bus tokis, kokie bus iji susirinkę skaitovai. Gal į barus renkasi labiau aktualijomis besidomintys veikėjai? Gal likę potetai vis dar laiką leidžia prie mėnuolio, žvakės ir veidrodžio?

Domas Raibys: Slemas reikalinas egoistams, nepritapėliams ir visokiems kitokiams nevykėliams narciams.

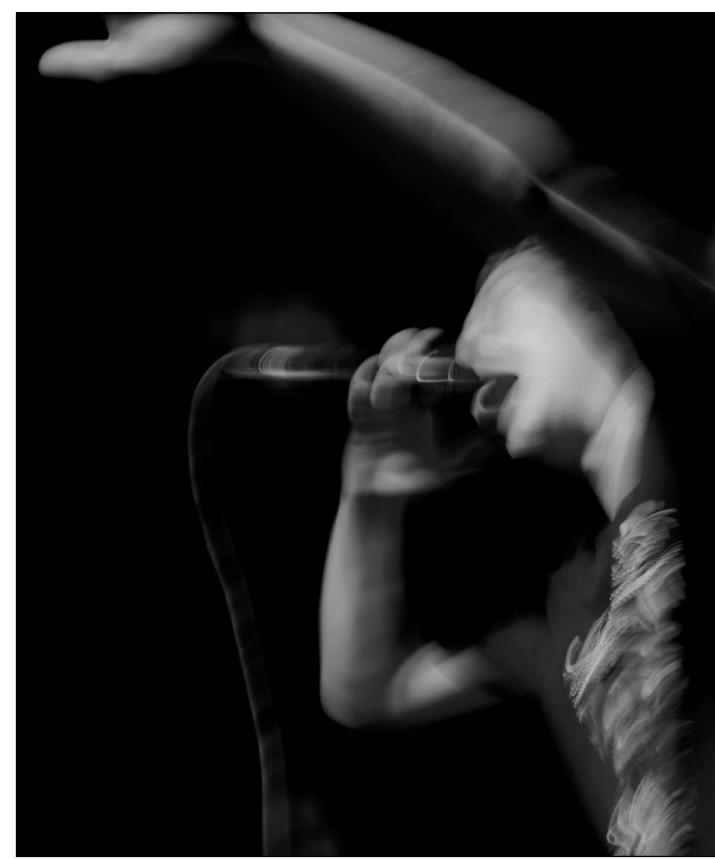
Gabrielė Labanauskaitė: Nors nevadinčiau savęs tikra slemere, tai žavi galimybę žaisti. Lietuviai menininkai yra atsakingi, rimti, profesionalūs žmonės. Kabučių nedékim, nes kai kurie iš tiesų tokie ir yra. Tačiau retas kuris leidžia sau kvailioti, negalvoti, kaip įvertins kritikai ir auditorija, pažvelgti į kūrybą iš tokios perspektivos, kuriai gerokai svarbiau socialinis ar visus viešintiems aspektas nei pats meniškuumas ar kūrėjo talento išraiška.

Darius Jurevičius: Man slemerio instinktus pažadina noras žaisti, kvailioti tekstu, žodinėmis garsinėmis prasmėmis, tik paskui politinės, socialinės aktualijos. Tiesa, yra noras nauju tekstu reaguoti į viską, kas aplink mus vyksta, bet trūksta laiko tokius tekstus kurti. Kai nesinori kartotis, slemu adaptuoju ir senesnius savo kūrinius, kas man pačiam yra įdomu.

Jurga Tumasonytė: Noras sukurti slemą paprastai atsiranda iš galvoje atsiveriančių siužetų, kuriuos sutraukiu į trumpus, vos tris minutes trunkančius pasakojimus. Labai įdomu tai, kad iki šiol nėra jokios slemo tradicijos – esame tuščiai lauke ir galime kurti savo taisyklės.

Koks teksto ir scenos, turinio ir formos, kūrinių ir konteksto santykis slemė?

Zygmantas Kudirkas: Svarbiausia, kad scenoje – ne tekstas, o žmogus. Verčiau jau jis išverstų prieš akis vieną savo ego, nes skaityti tekštą man patinka kitaip ir kitur. Klausyti patinka muziką. Tegul tas tekstas ir skamba kaip muzika. Nesigėdykim. Turinio subtilumas – kiekvieno asme-

D. JUREVIČIAUS NUOTR.

ninė užduotis. Subtilumo ribos irgi kiekvienam savos. Turinys ir forma nekonkuuruoja. Per formą irgi skleidžiasi turinys. Atsinešk subtiliausią savo tekštą. Perskaityk jį įsitvėrės paslēpsnių. Įsitvėrusi paslēpsnių.

Jurga Tumasonytė: Nemanau, kad lietuviškų slemo tekštų turinje būtų vien tik urbanistiniai ženklai (priesingai nei hiphopo), ir nemanau, kad slemas galėtų vykti tik didmiesčiuose. Už tai viliosi, kad šis reiškinys niekur nedings ir po truputį išplis kituose miestuose bei miesteliuose. Juk slemo skaitymai – tai tiesioginė komunikacija su publiką, hierarchijos atsisakymas. Ir niekas negalėtų patvirtinti, kad būtent poezijos pasasario vakaronės kokiam nėra kultūrnamyje yra kiekybiškai vertinės už slemo skaitymus.

Gerda Venčkauskaitė: Slemui gyvuoti mieste turbūt paprasčiau, nes mieste yra daugiau žmonių, tarp jų – ir daugiau tokų, kuriems slemas įdomu. O žmonės slemui labai svarbus – reikia, kad būtų atlikę ir kad būtų publikos, norinčios eiti į tokius renginius.

Darius Jurevičius: Kol kas galima tik pasvajoti apie tokius slemo turinys, pavyzdžiu, „Geriausi Utenos apskrities slemeriai prieš geriausius Šilutės apskrities slemerius“. Slemas dabar gyvybingiausias Vilniuje, o slemo sėkla barstoma po įvairius Lietuvos miestus, muzikos ir poezijos festivalius. Slemą gali siekti su kuo tik nori, bet pirmiausia su barų kultūra, kur žmonės po darbo ateina pabendrauti, išgerti alaus, paklausyti muzikos, pažiūrėti filmo.

Domas Raibys: Galima. Taip pat galima vadinti ir kaimo antimenu bei susieti su manufaktūruota provincialumo etika.

Zygmantas Kudirkas: Slemas veikia kaip urbanistinės aplinkos praktimas, praplėtimas. Slemas nėveliuojasi su tą erdvę, kurioje vyksta. O tai gali būti bet koks užkaboris mieste. Slemui nereikia baltų sienų. Nekeista, kad bare gimbę kūdikis dar grįžtų į jį bokalo. Galbūt todėl perdėm pakilus tonas slemo scenoje bus iškart suprastas kaip parodija.

Gabrielė Labanauskaitė: Slemas primena užsilipimą ant bačkos ir savo tiesos skleidimą. Tiems, kuriems

Ar galima slemą vadinti miesto menu ir sieti su technologizuota urbanistinė estetika?

Domas Raibys: Galima. Taip pat galima vadinti ir kaimo antimenu bei susieti su manufaktūruota provincialumo etika.

Zygmantas Kudirkas: Slemas veikia kaip urbanistinės aplinkos praktimas, praplėtimas. Slemas nėveliuojasi su tą erdvę, kurioje vyksta. O tai gali būti bet koks užkaboris mieste. Slemui nereikia baltų sienų. Nekeista, kad bare gimbę kūdikis dar grįžtų į jį bokalo. Galbūt todėl perdėm pakilus tonas slemo scenoje bus iškart suprastas kaip parodija.

Gabrielė Labanauskaitė: Slemas primena užsilipimą ant bačkos ir savo tiesos skleidimą. Tiems, kuriems

PARENGĖ LAIMA KREIVYTĖ

Septyni Viktoro Kosakovskio žiūrovai

„Tegyvuojant antipodai!“ režisierius apie savo metodą

„Kino pavasario“ dokumentinės programos parodytas naujausias Viktoro Kosakovskio filmas „Tegyvuojant antipodai!“ sulaukė didelio dėmesio. Pateikiamas rusų režisieriaus apmāstymu apie dokumentinį kiną, išspausdintu Sankt Peterburgo žurnale „Seans“ (Nr. 32), fragmentą.

Nemanau, kad esu labai protinges. Vargu, ar savo filmais kažkam pasakysiu ką nors nauja. Manau, kad esu gana vidutiniškas žmogus. Gal vienintelis dalykas, kurį sugebu, – nepraleisti. Kaip sietas, sulaukantis brangų akmenų. Tiksliau, žmonės, sėdintys tame pačiame kambaryje, nepastebės, o aš pastebēsiu.

Malonumas

Buvau pakviestas į Daniją, į Larsa von Trierio studiją „Zentropa“. Jie norėjo atidaryti dokumentinių filmų poskyrį „Zentropa-Real“. Ir paprašė manęs per savaitę papasakoti, kaip kurti dokumentinius filmus. Bet tie žmonės nemoka laukti. Jie nori vadovauti, keisti situaciją, jei geriau už visus žino, kaip reikia gyventi. Pabuvau ten kelias dienas ir numojau ranka. Jie nesugeba suprasti, kas čia suteikia malonumą. Juk pagrindinis klausimas: kas suteikia žmogui malonumą.

Štai aš žiūri pro kameros lango, kažką matau ir nuo to tampa laimingas. Galbūt pats laimingiausias pasauliye. Nes prieš mano akis, kai filmavau, kažkas jyko. Esmė ne ta, kad aš ta kažką sugalvoju, o ta, kad nieko panašaus aš net sugalvoti nesugebėčiau. Pavyzdžiu. Kūriau savo pirmajį filmą apie Losevą (Aleksejus Losevas (1893–1988) – rusų filosofas ir filologas, svarbiausias jo veikalas „Antikos estetikos istorija“, – red.). Gydytojai jam prirašė pratinimą plaučiams – pūsti žaisliuką. Kartą, kai buvau jo namuose, jis pačėmė žaisliuką ir pradėjo pūsti. O mano kamera gulėjo po sofa, ji buvo paruošta. Griebiu tą kamерą, pradedu filmuoti... Pusvalandži prieš tai jis man pasakė, kad greit mirs. Tod gal dabar jis paskutinį kartą daro šį pratinimą. Aš paprasčiausiai matau, kaip jis kvėpuoja, filmuoju ir netikiu savo akimis, nes jis tampa vis didesnis ir didesnis... Paskui Losevas ima žaisliuką ir išspaudžia orą. Gegužės pabaiga, ant jo stalos guli tuopų pūkai. Pūkai pakilo nuo stalo. Aš tai mačiau tiesiog kadre. Paskutinis tokio žmogaus kvėpavimas. Juk to negalima sugalvoti. Verki iš laimės.

Klausimas, kaip tu pasielgsi. Filmuojant „Pavel' ir Lialią“ herojė staiga pravirkė. O aš, pats nežinau kodėl, tą akimirką émiau ir nusukau kamerą. Taip atsirado kinas. Jei nebūčiau nusukęs kameros, būtų normalus, išprastas filmas. Būtų pažiūrėtas kartą ir būtų miręs. O dabar filmas gyvena jau beveik dešimt

metų, jis kasdien rodomas kokioje nors šalyje. Esu įsitikines, taip yra tik todėl, kad tą akimirką aš nusukau kamерą. Dėl tokios štai kvailystės, dėl vienintelio kadro.

Malonumas, kai žinai, kaip elgatis tą akimirką, kai tavo akys vyksta kažkas nenuuspėjama. Tiksliau, kaip elgitsi su kamera.

Kartą manė į namus pasivietė Leni Riefenstahl. Atėjau ne vienas, mus pasitiko ir pasodino prie arbato stalos jos vyras. Paskui pasirodė ji. Pasakė: „Jūs neteisingai sėdite. Tu atsisėsi ten, o tu – ten.“ Ji pati atsisėdo priešais mane. Paskui pasakė: „Eime.“ Ir nuvedė mane žemyn, į rūsi, kur buvo jos montažinė. Tada jai buvo 98-cri, ji kūrė savo povandeninį filmą. Kol jos vyras su mano palydovais viršuje kalbėjosi, mes apačioje montavome. Penkias valandas sėdėjome ir montavome. Tiesiog mėgaudamiesi tuo, kad imame kadrą po kadro ir montuojame montažinę seką. Mačiau, kaip jos akys dega nuo to, ką mes sumontavome. Didelė menininkė. Bet yra žmonių, kurių akys paprasčiausiai negali degti. Nei su kamera, nei prie montažinio stalos. O tai juk viską įlemia.

Nepakartojama

Idealus kadas tas, kuris nepakartojamas. Visais požiūriais. Ir tuo, kad situacija žmogui nepasikartos, ir tuo, kad ji nufilmuota neįprastu būdu. Būdu, kuris toje situacijoje vienintelis teisingas. Tuo, kuris kaip tik ir leis pastebėti jos nepakartojamumą.

Galima pasakyti paprasčiau. Kiekvieną sekundę mes šiek tiek keičiamės. Tampame šiek tiek vresni. Jei pavyks pastebėti tą „šeik tiek“, bus ir kinas. Juk iš tikrujų kinas tik fiksuoja menčiausius faktūrus pokyčius. 24 kadrų per sekundę dažnumą. Buvo viena oda, tapo viena dvidešimtketvirtajai sekundės vresnė. Ir kino meno esmė, režisūros profesijos esmė – sugebėti pagauti tų mikropermainų ryšį su gyvenimo prasme.

Galima pasakyti ir visai paprasta. Greičiausiai kiekvienam žmogui kartais kyla jausmas, kad „likimas praėjo greta“. Būtum pasielges kitaip, ir viskas būtų pasisukę kitaip. Pasukęs į kairę, o ne į dešinę, ir kitas gyvenimas. Vieni tai jaučia kartą per dešimt dienų, kiti – kartą per dešimt metų. Dokumentinio kino režisierius yra tas, kuris pastebi likimo buvimą keliskart per dieną. Tas, kuris išmoko girdeti, kaip likimas žmogu paliečia sparnu. Todėl, kad jis niekad iš anksto nežino, kas atsitsikis jo filme. Kaip elgsis žmogus, ar jis pasuks į kairę, ar į dešinę, nusiūps ar pravirkė. Todėl režisierius pastebi kiekvieną iš tų kryžkelėlių. Ir jaučia jos svorį.

Gali sakyti, kad šie dalykai ir yra filmo pagrindas. Pasirinkimas, kurio negalima pakartoti. „Stop, ačiū, išgyventa.“ Pavyzdžiu, filmo „Šventa“ pagrindas – tai, kad vaikas pir-

„Tegyvuojant antipodai!“

mąkart pamatė save veidrodyje. Dukart to nenufilmuo si, neimituosi, nes tai – nepakartojama. Būna ir kitų epizodų, „nepagrindinių“. Tarkime, kai berniukas stovi ant tiltelio, paskui nueina, o jo atspindys dar lieka ant vandens ir tik vėliau jį pasiveja. Suprantama, kad to nenufilmuo si dokumentiniu būdu. Suprantama, kad aš jam pasakiau: „Dabar tu stovi, paskui eini, paskui grįžti į vietą, o dabar bėgi.“ Gražu? Gražu. Bet tai neturi nicko bendra su dokumentiniu kinu. Tai – filmo dizainas.

„Traukinio atvykimas“. Filmo struktūra

Kai kuri filmo dramaturgija, atsispindi ne nuo to, „kaip tau norėtūsi“, bet nuo medžiagos, kurių turi. Ji gali būti nuostabi, bet, pavyzdžiu, nepakankamai išraiškinga. Arba priešingai – pernelyg išraiškinga. Bėda ta, kad tai matai tada, kai visa medžiaga jau nufilmuota. Kol filmuoji, nickas neušiku. Gal kas nors nepavyks, galima nepataki tyti kadro stambumo, spalvos, ryškumo. Lyg ir geras kadas, ir tikslus, ir jis tau patinka, bet nepritampa prie visos medžiagos estetikos ir tenka jo atsisakyti. Dokumentinis kinas – tai vis dėlto pirmiausia menas. Ne žurnalista, ne publicistika, – menas.

Jei normaliam režisieriui reikia sukurti valandos trukmės filmą, paraištai pirmasis variantas bus dviejų valandų, o paskui jis pradės truminti iki valandos. Aš elgiuosi priešingai. Iš pradžių palieku tik tuos kadrus, be kurių filmas apskritai negalėtų egzistuoti. Ir visai nesvarbu, kokią „istoriją“ pasakoji. Filmas kuriamas iš kadrų. Kino pagrindas – ne „istorija“, ne kas nors kita, o kadas. Kino išradėjai broliai Lumière'ai iš tikrujų išradė kadrą, vieną dokumentinį kadrą – traukinio atvykimą. Kito kino negali būti. Kito pagrindo kinas neturi.

Taip aš kuriu filmo skeletą. Stengiuosi suprasti, ką pajusite, kai jį žiūrėsite. Man nereikia pasakoti istorijos, bet reikia sudėlioti medžiagą tokia seką, kad jūs jausmai man ir medžiagai nuolat keistuosi. Keista, bet dažniausiai noriu, kad pirmą akimirką jūs mane pamiltumėt kaip režisierių. Noriu pradžiai parodyti jums kokį nors kadrą, gal labai keista, gal ir visai neturintį nieko bendra su filmo istorija, bet priversiantį jūs pagalvoti: „Regis, šis vaikinas parengė mums kažką idomaus“... Kadar, kuris leis jums tikėtis, kad dabar prieš jūs įvyks kinas.

Paskui stengiuosi keisti jūsų jausmus. Pavyzdžiu, noriu, kad iš pradžių jūs mane pamiltumėt, paskui pradėtumėt neapkėsti, kad paskui jums taptų nuobodu, na, o jau po to aš jums parodysi tai, kas svarbiausia. Ko gero, vaidybiniame filme tai, kas svarbiausia, man tektų nukelti į pačią pradžią. Bet dokumentikos, laimė, kiti dėsniai. Pavyzdžiu, jei filme „Tiše!“ epizodą su girtuokliu būčiau idėjęs ankščiau, manau, pusė žiūrovų paprasčiausiai išsituoti iš salės, nes nejauku žiūrėti. O kai jau pamatėte 70 minučių, išsitikinate, kad aš ne tokis piktas ir ciniškas. Jei drįstu tai rodyti, vadinas, turiu pagrindo tai daryti. Jūs gal ir nepasirengė žiūrėti, bet bent jau galite man atlėsti. Man dokumentinio kino dramaturgija slypi būtent čia.

Septyni žiūrovai

Bet tai tik pradžia. Sunkiausia – visai kas kita.

Sėdi žmogus ir kalba. Kiti du jo klausosi. Vienam kalbantysis atrodo atstumiantis: jo manieros, išorė, diktacija, mimika, gestai, o tai, ką jis kalba, – visiški niekai. Kitam atvirksčiai – kalbantysis patinka, ir tai, ką jis sako, taip pat. Tiesiog jie žiūri į tą patį žmogų kitomis akimis. Štai čia ir prasideda kinas.

Nes mano uždavinys – padaryti taip, kad šimtas žmonių salėje (arba du šimtai, arba tūkstantis) žiūrėtų mano filmą vienomis akimis, nepaisant visų skirtumų – jausmų, gyvenimo patirties, kultūros. Tas, kuriam simpatiškas kunigaikštis Myškinas, ir tas, kuriam simpatiškas Rogožinas, matys skirtingus filmus, nors jų pavadinimas ir tas pats. Tas, kurio požiūris į herojų nesutampa su manuoju, matys ne tą filmą, kurį aš nufilmavau. Todėl aš visada iškart montuoju septynius filmus. Yra tokis režisierių vertinimo kriterijus – ar jis „galvoja“ apie žiūrovą, ar ne. Tiksliau, ar jis daro kompromisus, ar ne. Mano kompromisis – ne tas, kad aš galvoju apie žiūrovą. Aš galvoju apie septynius žiūrovus iškart. Vienas jų – mano laiptinės kaimynas. Jam mano kinas ne patinka ir montuodamas visada žinau, kad jam reikėtų kirpti jau čia. Kitas mano žiūrovas išauklėtas nacionalinės tradicijos, jam patinka suprasti, kas vyksta, jis mėgsta perskaityti istoriją. Specialiai jam įdedu istoriją, kad jam būtų ką skaityti. Trečiasis mano žiūrovas gerai išmano kiną – jam aš stengiuosi sugalvoti kuo rafinuotesnę formą. Ir taip toliau. Mano galvoje – mažytė kino salė, kurioje septyniems žiūrovams rodomi septyni filmai, kartu ir vienodai skirtiniai.

Yra ir dar vienas filmas – aštuntas. Jį aš darau sau. Pavyzdžiu, kai kūriau „Tiše!“, gerai žinojau – reikia nutiesti istoriją apie duobę, nes bus žmonių, kuriuos sudomins būtent jি. Bet man asmeniškai ta istorija nebuvu įdomi. Sau šiam filmė as pasakoju visai kitą istoriją – dailės istoriją. Kai jis po truputį transformavosi, kaip iš realios tapo abstrakti ir t.t. Vis dėlto mano filmas turi būti įdomus ir man pačiam.

PARENGÉ K. R.

Asmeniški susitikimai su voveraitėmis

„Kino pavasariui“ pasibaigus

Živilė Pipinytė

Dvi „Kino pavasario“ savaitės praleisti kino teatre vis dėlto yra daug. Paskutinėms festivalio dienoms, kai į Vilnių pagaliau susirenka svečiai ir konkursinių filmų kūrėjai, kai vyksta susitikimai, apdovanojimai, seminarai, konferencijos ir priėmimai, deja, jau nebelieka entuziazmo. Dauguma filmų, kurių laukiau, pamatyti, šventės šurmulyje tapo rutina, reikia pradėti ruoštis kitoms pavasario šventėms. Paskutinės festivalio dienos – tai dar bandančių suskubti į paskutinį traukinį laikas. Ir tų, kurie pasitiki lietuvių žiūrovų skoniu – jiems rengiamos papildomas populiariausių „Kino pavasario“ filmų peržiūros. Vis dėlto apie žiūrovų skonį – arba gerai, arba nėko. Laikas mintyse sudėlioti nuosavus šio festivalio atradimus.

Pirmasis – Werneris Herzogas. Turint omenyje gyvą šiuolaikinio kino klasiką, tai skambia paradoskaliai, bet jo „Gilyn į prarają“, vis dėlto buvo netiketas. Ypač filmo pradžia, kai girdime Teksono kalėjimo, kur vykdomos mirties bausmės, dvasininko monologą. Jis kalba tokias balybes apie save ir Dievą, kad pagavau save klausiant, kas atsiskoko Herzogui? Tačiau netrukus pasigirdo pritrenkiantis režisierius klausimas ir supratau, kad jis puišios formos. Kai dvasininkas pradeda egzaltuotai pasakoti, kaip palydėjęs Anapilin nuteistąjį mirties bausme jis mėgsta išvykti į gamtą, žaisti golfą, miškelyje stebėti elnius ir voveraites, už kadro pasigirsta Herzogo balsas: „Papasakokite, prašom, plačiau apie savo susitikimus su voveraitėmis.“ Klausimas iš-

muša iš vėžių filmo herojų ir jis pradeda kalbėti kaip žmogus.

„Gilyn į prarają“ Herzogas pasirinko sunkią ir kino ne kartą analizuotą temą – mirties bausmę. Bet Herzogo filmas nepanašus į kitus. Kaip ir dauguma šio režisierius filmų, „Gilyn į prarają“ – su teze. Ji paprasta – mirties bausmės negali būti. Tai – už žmogiškumo ribų. Herzogas tezė įrodo pasitelkės žmones, kurių dauguma susijusi su viena byla, kai 2001 m. spalį kažkojiame Teksono valstijos miestelyje buvo žauriai nužudyti trys žmonės. Nužudyti tik todėl, kad du nesubrendėliai užsigidė vienos savo aukų mašinos. Netrukus nusikaltėliai buvo sugauti. Herzogas susitiko su vienu prieš pat jam įvykdant bausmę, susitiko su kitu bei su kūdikio besilaikiančia jo žmona ir taip pat kalinimą tėvą, su aukų artimaisiais, policininkais ir su buvusių kalejimo sargu, išgyvenančiu vertybų križę. Galima tik stebėti, kaip Herzogas sugeba išlikti toks pakantus žmogiškoms silpnymbėms ir kvailybėi, bet „Gilyn į prarają“ ne tik įrodo tezę.

Herzogas sukūrė sukrečiantį Amerikos provincijos kasdienybės portretą, kur nusikaltimai ir begalinis infantilumas neįtikėtinai tarpusavyje susiję, ir reikia siaubingo sukrėtimo, kad pirmąkart susimastytum apie gyvenimo prasmę.

Kito Wernerio Herzogo filmo (kurtas kartu su Dmitrijumi Vasiukovu) „Laimingi žmonės: metai tai goje“ herojai apie gyvenimo prasmę, matyt, mąsto dažnai. Filmo kūrėjai metus stebėjo savo herojus – vieno Sibiro kaimelio medžiotojus. Jų sunkią būtį ir laimingą vienatvė taigoje. Herzogas šikart net žodžiais

išsako filmo teiginį – laimingas galbūti tik tas žmogus, kuris renkasi ne trumpalaikę naudą, o laisvę ir vievatvę. Būtent tokie yra filmo herojai, kurie pagaliau pasijunta laiminči, kai atėina laikas vykti į beveik pusę metų trunkančią sabalų medžioklę. Ten jie bus kartu su savo šunimis, atskirti nuo pasauly šimtu kilometru ir Sibiro speigo.

Viktoro Kosakovskio filmas „Tegyvuoja antipodai!“ užburia iškart, vos tik aplūčęs traktorius kažkur Argentinoje pradeda leisti dūmus žaismingos melodijos ritmu. Kosakovskis rodo gyvenimą kaip prieš mūsų akis vykstančią nesibaigiančią misteriją, kur net menkiausiam gyviui tenka svarbus vaidmuo. Žiūrėdama filmą pagalvojau, kad tik Kosakovskis gali taip nufilmuoti pasauly, kuriamo gyvename. Niekas kitas to neapkartos. Tik jis gali taip nufilmuoti višką, kuris netrukus taps peteliške, – atrodys, jog viškas suvokia vaidinas Kosakovskio filme. Kad tai suvokia Ciliés kalnuose paskui savo šeimininką, tarsi jis grotų Hamelno dūdele, sekancios katės ar oriai iš tvertelio Baikalo pakrantėje išeinant karvę. Kosakovskis pats yra filosofas, bet jo filme gyvenimo išmintį formuluoja ir patinusios Argentinos upės keltininkai broliai, ir mergina, kuri po mirties noriapti vandeniu. „Tegyvuoja antipodai!“ filosofija gimsta iš gyvenimo stebėjimo ir jo dėsniių suvokimo.

Gyvenimo dėsniių mokosi ir jaunieji Christiano Jimenezo filmo „Bonsai“ herojai Chulijas ir Emilia. Tik mokosi kitaip – mylédamiesi ir skaidydam literatūros klasikus. Bet išbandymas Proust (perskai-

tyti visus tomus, kas vakarą skaitant po porą puslapį, prireiktų dvidesimties metų), matyt, abiem pasirodė per sunkus. Po aštuonerių metų Chulijas prisimins tą meilės istoriją ir pradės rašyti romaną. Juk rašymas – taip pat būdas pažinti save. Po „Bonsai“ pasakojimo sluoksniniu glūdintis turinys pilnas paslėptų užuominų, kurių šifruoti – vienas malonumas. Kad ir užuominą į sureikšmintus šių dienų skaitalus, kai populiaraus rašytojo susitikime su skaitojo kritis kritikas pateikia jo meistriškumo ir filosofijumo įrodymą: nuo vėžio mirštantis knygos personažas masturbuoja, o tai reiškia gyvybės pergalę. Tik aš iškart prisiminiu ne madingas knygas, o Larso von Trierio filmus.

„Bonsai“ – atrodo netradicinis šiaisiai laikais jausmuo ugdymo filmas. Jauni jo personažai nevarotojai naroktukai, nenuskalsta, nesikeikia, neuzsiima prostitucija, nevažinėja iš vieno pasauly krašto į kitą, neieško savo tapatybės, neišgyvena vaidystės traumų, neserga Dauno sindromu, vėžiu ar kokia nors kita nepagydoma liga.

Bet dauguma „Kino pavasario“ filmų vis dėlto atakavo žiūrovų jausmus ir instinktus. Tai dažnai galima paaškinti gana paprastai – asmeninė kūrėjų patirtis dar gana menka, jie nori pritrenkti žiūrovus forsuoju dramatizmu, todėl toks dažnas šių dienų kine mirties, prievertos, nepagydomos ligos motyvas. Net viename juodžiausiu festivalio filmu „Pasikalbékime apie Keviną“, nepaisant atskleistos iki šiol tabuizuotos temos – motinos nemelės savo vaikui, režisierė Lynne Ramsay griebiasi efektingo montažo ir

tokios pat efektingos ryškių spalvų (beveik kiekvienam filmo epizode dominuoja arba šalta mėlyna, arba raudona) dramaturgijos, kad užmaskuotų pasakojimo tuštumas. Paviršutiniškų efektų išvengė Agnieszka Holland „Tamsuoje“. Šių dienų kinas (žinoma, ir literatūra) vis dažniau pasakoja autentiškas istorijas, kurios anksčiau galėjo pasirodinti nepriimtinios, nes yra pernelyg „netaisyklings“, nepatvirtinančios tradicinio pasauly padalijimo į šviesą ir tamsą. Dabar to „netaisyklingu“ vis labiau prireikia kūrėjams, norintiems paskatinti žiūrovus galvoti. „Tamsos“ herojai – būrelis Lvovo kanalizacijos kanaluose besislapstančių iš geto pabėgusių žydų ir jų gelbėtojas, vagišius Leopoldas Socha – atranda savyne visko: ir gėrio, ir blogio. „Tamsuoje“ priverčia tiesiog fiziskai išgyventi personažų dramą. Bet kartu jis liudija ir režiserės drąsą – rodyti žmogaus pakilimą, priartėti prie evangelinių tiesų. Kino režisūra apskritai yra drąsių ir smalsių žmonių profesija. Tokių, kurie gali viename filme paklausti ir apie voveraites, ir apie tai, ką žmogus jaučia žinodamas, kad po dešimties dienų mirs. Ir išklausyti abu atsakymus. Režisierių, kurie nemiegsta seilėtis ir pataikauti kukurūzus salėje kremantiems žiūrovams. Tokių režisierių ne tiek jau ir daug. Jie – greičiau išimtis, o ne taisykli. Bet šiemet „Kino pavasarioje“ tokį drąsios režisūros pamoką buvo.

P. S. Ar panašių išimčių buvo lietuviškoje festivalio programoje, skaitykite kitame „7md“ numeryje.

Rodo TV

Gražios draugystės pradžia

Šiąnakt LTV (30 d. 23.45) primins vieną nesėkmingą lietuvių kino kūrėjų bandymą surinkti filmą apie meilę. Algirdo Dausos „Markizas ir piemenaitė“ (1978) atskleidžia sovietinių lietuvių fantazijas apie grąžią, todėl ir nelaimingą meilę. I kaimą, kur gyvena lietuvių Saulė (Rasa Kirkilionytė), iš dangaus nusileidžia prancūzas Andrė. Aplink vyksta karas, bet lietuvių slapta slaugo sužeistą „Normandijos-Nemuno“ lakūną. Prancūzo neįsimylėti negalima, tik jis pasveikęs išvyks, o Saulė lauks savo meilės, matyt, višą likusį gyvenimą. Bet „Markizas ir piemenaitė“ – ne melodrama, nes iki gryno žanro lietuvių negali nusileisti. Užtat tariamos poezijos ir visokių grožybių – su kaupu. Ir gerų teatro aktorių – Kazimiera Kymantaitė, Vladas Bagdonas, Regina Zdanavičiūtė vaidina sodrius antrojo plano personėlius. Prancūzų filme taip pat rinktiniai – baletu šokėjas Valdemaras Chlebinskas, rašytojas Rimantas Šavelis ir Juozas Budraitis, kuris kine, ko gero, nevaidino tik japonų.

Lietuvio antropologas Mantas Kvedaravičius ne vienus metus pra-

leido kariaujančioje Čečėnijoje. Iš jo mokslinių stebėjimų prieš keleivius metus Suomijoje gimusį filmas „Barzakh“ (LTV, balandžio 2 d. 21.30), susilaukęs didelio tarptautinio atgarsio. „Barzakh“ subtilių rodo režimo aukų artimųjų išgyvenimuis, jų bandymus sužinoti apie dingusius savo vyrus ir vaikus, jų likimus.

LTV2 (5 d. 19.30) pradės ilga kelionę į XX amžių. Juozo Javaičio filmas „Česlovo Milošo amžius“ pasakoja apie Lietuvoje gimusį didžiulenkų poetą, Nobelio premijos laureatą Czesławą Miłoszą, kuris save laikė LDK piliečiu. Ateinantį ketvirtadienį LTV2 parodys pirmą dalią. Javaičio sumanymas man priminė vieno garsaus filmo pavadinimą: „Gyvenimas – tai romanas“.

Visi rašome savo gyvenimų romanus, bet neduokdūs atsidurti „lietuviškame“ Tvin Pykse“. Taip Garliava padavino lenkų „Newsweek“ žurnalistas. Šiąnakt žiniose išgirdau prancūzų prezidento kreipimasi į žiniasklaidą ir prašymą nerodyti Tulužos žudiko nufilmuotų vaizdų. Pagalvojau, ar mūs Prezidentė galėtų paprašyti nerodyti praėjusį penktadienį Garliavoje nufilmuotus priešais policijos kameras suvaidintos

pasibaisėtinos isterijos, kuri pirmiausia žeidžia vaiką, bet paskui – ir mus.

Pavargusiems nuo lietuviškų aistyrų siūlau pasižiūrėti kelis filmus, galinčius bent kiek sutaikyti su gyvenimu. Britų nepriklausomo režisieriaus Joelio Hopkinsono „Paskutinis šansas išimylėti“ (LNK, 1 d. 23.15) remiasi keista „chemija“, kuri kartais atsitinka tarp aktorių. Siužetas banalus – pagyvenęs vienišas išsiskyręs amerikietis, kurį vaidina Dustinas Hoffmannas, atvyksta į Londoną dalyvauti dukters vestuvėse. Atsitiktinai jo sutikta Emmos Thompson herojė Keit taip pat vieniša. Šis susitikimas abiems, ko gero, yra paskutinis šansas pakeisti gyvenimą. Filmą rekomenduočiai ir Londono gerbėjams – netikėtai romantiško miesto „Paskutiniame šansse išimylėti“ labai daug.

Jasmišas Žbanič, „Pakeliu“ (LTV, 4 d. 22.20) nukels į kita garsų miesztą Sarajevą. Kadaise buvęs Balkanų daugiakultūrų simboliu, jis vis dar bando atsigauti po tragedijos XX a. pabaigos apsiausties. Sarajevo gyvena filmo herojų pora Luna ir Amaras. Luna yra stiuardė, jai puikiai sekasi, bet Amaras netinka darbo, jam pakiša koja alkoholis. Poros problemos vis auga –

„Barzakh“

Luna nesėkmingai bando pastoti, Amaras negali pamiršti praeities, jis vis labiau žavisi islamu ir tampa atsivertėliu salafitu. Lunai islamo požiūris į moterį nepriimtinas. Žbanič nevengia publicistikos, bet, ko gero, tai neišvengiamai, jei nori platiestiniams žiūrovams ratui suprantamai prabilėti apie šiuolaikinį Balkaną, kur pilietinio karo žaizdos vis dar neužsivérė, problemas.

„Pakeliu“ rodo, kaip religija moko nepakantumo kitiems. Timo Burtono 1990 m. filmas „Edvardas Žirkliarankis“ (TV3, 31 d. 14.40) moko, kaip atsikratyti nepakantumo. Johnny Deppo herojus liko nebaigtas. Jis gavo mylinčią širdį, lankstų protą ir didelį talentą, bet jo

kūrėjas mirė, ir Edvardas kelia baimę metalinėmis rankomis. Juolab kad jis gyvena amerikietiškoje Garliavoje, kuri nenori gerbti kitokį žmonių. Bet atsiras tikra fėja – „Avon“ agentė, kuri padės Edvardui.

Burtonas filme supina pasaką, fantastinio kino ir 3-jojo dešimtmecio vokiečių ekspresionizmo estetiką, animaciją ir postmodernistinį požiūrį į simbolišką „kitą“. Sako, kad Edvardą norėjo vaidinti Michaelas Jacksonas, jis net dalvavo aktorių atrankoję. Bet režisierius pasirinko Deppą. Tai buvo pirmasis jų bendras filmas ir, kaip žinome, gražios draugystės pradžia.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Parodos	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Michał Budny paroda „Didelė šalis“ nuo 30 d. – Elenos Urbaitytės-Urbaitis paroda „Pasirinkimai“	Vilniaus mokytojų namai <i>Vilniaus g. 39/6</i> iki IV. 2 d. – Jono Strazdusko fotografijos paroda „Žemaitijos rūkai“
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialinių baldų Tarptautinė paroda „Kryžiai yra dorybės ženklas, o Strėlė – pergalės... Sapiegos – valstybininkai, meno mecenatai ir kolekcininkai“ Paroda „Fecit ad vivum. Dailininkų portretai XVI–XVIII amžių Vakarų Europos graviūrose“	Rašytojų klubas <i>K. Sirvydo g. 6</i> Jūratės Stauskaitės paroda „Piešiniai“ Marijos Mačiuikienės tapybos paroda „Negrazumo grožybės“
Radvilių rūmai <i>Vilniaus g. 22</i> Paroda „Sankt Peterburgo imperatoriškasis porcelianas“ iki IV. 1 d. – danų tapybos, skulptūros, keramikos, plakato, fotografijos ir dizaino paroda „Kristianija mene“	Lietuvos nacionalinė filharmonija <i>Aušros Vartų g. 5</i> Jolantos Sereikaitės paroda „Vaizdinės improvizacijos“
Taikmosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3 A</i> Paroda „Nuo mini iki maks. Septintojo dešimtmiečio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos) „Du mados šimtmečiai“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klasai“	KAUNAS
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių buities kultūra Kryždirbystė „Lietuvos diplomatinė tarnyba 1918–1940 m.“ „Algimanto Miškinio dovana“ Paroda „Tautodailininkės Michalinos Stanevičiutės-Počiulpienės molinukai“	M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> Paroda „Mirabilė Visu / Nuostabu matyt“
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kurybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>	Kauno paveikslų galerija <i>K. Donelaičio g. 16</i> iki IV. 8 d. – tarptautinio projekto „Trys tapybos pamokos“ paroda „Nauja konceptual tapyba“. Pawełas Łubowski (Lenkija), Kaido Ole (Estija) ir Jonas Gasiūnas
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija	Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus <i>Putvinisko g. 64</i> Olgos Boldyreff paroda „Kelionės piešiniai ir skulptūros“
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	Galerija „Meno parkas“ <i>Rotušės a. 27</i> iki 31 d. – Rolando Karaliaus personalinė paroda „Tylos zona“
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 31 d. – Albino Purio paroda „Oro bučinys harprijoms“	Keramikos muziejus <i>Rotušės a. 15</i> Baltijos šalių ſiuolaikinės keramikos paroda „Pavaras“
Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki 31 d. – paroda „Postidėja“ Ingeborg zu Schleswig-Holstein ir Rudolfo zur Lippe's tapybos paroda	Galerija „Kauno fotografių galerija <i>Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2</i> Vytauto Pletkaus fotografijų paroda „Skaudėjimai“
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> Olgos Boldyreff paroda „Kelionės piešiniai ir skulptūros“	Galerija „Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus <i>Pilies g. 40</i> Kazio Venclovo „Cepelinas“ (vieno kūrinio paroda muziejaus kiemelyje) nuo 30 d. – Jono Varno karikatūrų paroda „Ak kerta!“
„ARgenTum“ galerija <i>Latako g. 2</i> iki 31 d. – kvapų juvelyrės paroda „Kovok su kvapu“	Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17</i> Paroda „Naujojo avangardo“ objektas“
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	„Juškų Gallery“ <i>B. Radvilaitės g. 6B</i> Viktoro Vizgirdos tapybos ir piešinių paroda
Galerija „Prancūzų institutas Lietuvoje	„Prancūzų institutas Lietuvoje“ <i>Didžioji g. 1</i> Olgos Boldyreff paroda „Kelionės piešiniai ir skulptūros“
„Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki 31 d. – paroda „Postidėja“ Ingeborg zu Schleswig-Holstein ir Rudolfo zur Lippe's tapybos paroda	Senamiesčio menininkų galerija <i>Totorių g. 22–4</i> Algirdo Jako, Eriko Perlikovskio paroda „Forma“
„Užupio galerija“ <i>Užupio g. 3</i> iki 31 d. – juvelyrės paroda „Karaliai“	„Užupio galerija“ <i>Užupio g. 3</i> iki 31 d. – juvelyrės paroda „Karaliai“
Galerija „Kristina Norvilaitė ir Edita Suchockytė“ <i>Užupio g. 1</i> Grafikų Kristinos Norvilaitės ir Editos Suchockytės paroda	VDU menų galerija „101“ <i>Laisvės al. 53</i> iki IV 6 d. – paroda „Postidėja“ (Jurga Balaitytė, Ina Budrytė, Cooltūristės, Eglė Gineitytė, Orūnė Morkūnaitė, Paulina Eglė Pukytė, Eglė Ridikaitė, Laisvydė Šalčiūtė, Beatričė Vanagaitė, Marta Vosylaitė ir Laura Zala)
Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija <i>Vilniaus g. 39/6</i> Žemaitijos vaikų ir jaunimo darbų paroda „Žvilgsnis į Žemaitiją“	VDU „Menų virtuvė“ <i>Laisvės al. 53</i> Ričio Gervicko fotografijos darbų paroda „26 žvilgsnių“
Nacionalinis operos ir baletų teatras	KLAIPĖDA
Nacionalinis dramos teatras	Lietuvos dailės muziejus Prano Domšaičio galerija <i>Liepų g. 33</i> Česlovo Janušo (1907–1993) paroda „Prie Baltijos ir prie Atlanto“
Teatras „Lélė“	Paroda „Arbit Blatas. Sugržimas į tėvynę“
10 ps.	„7md“ rekomenduoja
	Dailė
	Ko gero, pastebėjote, kad parodų atidarymai turi savo ritmą – galerijos ir muziejai pulsuoja panašiu ritmu, naujos ekspozicijos atidaromas stichiškai grupėmis. Šis penktadienis būtent tokis: 18 val. Nacionalinėje dailės galerijoje pristatoma žymios JAV lietuvių dailininkės Elenos Urbaitytės-Urbaitis (1922–2006) kūrybos paroda „ Pasirinkimai “; Šiuolainio meno centre – „ Dviejų Vokietijų architektūra 1949–1989 “. Ką tik atidaryta Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje kultinei scenografijos (ir ne tik) asmenybei skirta paroda „ Dar kartą Liudas Truikys “. Didžioji dalis galerijų atnaujino ekspozicijas, todėl ši kartą geriausias pasiūlymas – kelių dienų ekspedicija po meno erdvės.
	Kasdien per pietų pertrauką (nuo 12 val.) Lietuvos dailės muziejaus Meno pažinimo centras kviečia apsilankyti iš San Peterburgo valstybinio Ermitažo muziejaus atvežtoje, Vilniaus paveikslų galerijoje (Didžioji g. 4) veikiančioje parodoje „ Fecit ad vivum. Dailininkų portretai XVI–XVIII amžių Vakarų Europos graviūrose “ specialiose ekskursijose su gidais, kurie žada papasakoti apie atvaizduotas meno garsenybes. Daugiau informacijos www.ldm.lt
	KKKC parodų rūmai <i>Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i> iki IV. 1 d. – paroda „Estetika vs informacija“ Gycio Škužinskio paroda „Tyla“ Tado Šarūno paroda „Tai tik juodas lagaminas“ Jurgos Juodytės paroda „Moteriškos relikvijos“
	Barotų galerija <i>Aukštoji g. 3/3a</i> Aurimo Anuso paroda „Klaipėda-Memel: prarasto laiko beižiant“
	Klaipėdos galerija <i>Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4</i> Tomas Šlimaitės grafikos paroda „Di“
	Herkaus galerija <i>Herkaus Manto g. 22</i> Agnės Kišonaitės tapybos paroda „Raudona ne mėlyna“
	Vilniaus mažasis teatras <i>JULIJA</i> . Rež. – A. Škėmos „SAULĖTOS DIENOS“. Rež. – R. Kudzmanaitė 31 d. 16 val. – J. Griškoveco „PLANETA“. Rež. – A. Dainavicius
	ŠIAULIAI
	Galerija „Laiptai“ <i>Žemaitės g. 83</i> Klaipėdos menininkų tapybos darbų paroda „Laikas ir miestas“
	Dailės galerija <i>Vilniaus g. 245</i> Šiaulių krašto 46-oji tautodailės paroda Vaclovo Onaicio medžio drožyba Virginijos Kutkienės tapyba Jono Rudzinskio grafika
	Šiaulių universitetė dailės galerija <i>Vilniaus g. 141</i> Dainius Trumpio tapybos ir Vaivos Kovieraitės grafikos „Žmonės fraktais“ paroda
	PANEVĖŽYS
	Dailės galerija <i>Respublikos g. 3</i> Paroda „Juozas Lebednykas. Skulptūra“
	Galerija XX <i>Laisvės a. 7</i> nuo 30 d. – Kristinos Norvilaitės „Parašyk man laišką“
	Spektakliai
	VILNIUS
	Nacionalinis operos ir baletų teatras
	30 d. 18 val. – I. Menchellio „KAPINIŲ KLUBAS“. Rež. – A. Latėnas 31 d. 12 val. – A. Giniotis „JUZÉ DYKADUONIS“. Rež. – A. Giniotis 31 d. 18 val. – A. Arros „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. – G. Makarevičius 31 d. 18 val. – A. Arros „REVIZORIUS“. Rež. – R. Tuminas 4 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGASKARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys
	Valstybinis jaunimo teatras
	30 d. 18.30 – A. Strindbergo „FREKEN JULIJA“. Rež. – A. Areima 31 d. 18.30 – B. Clarko „PALAUKIT, KIENO ČIA GYVENIMAS?“ Rež. – J. Vaitkus 4 d. 18.30 – N. Gogolio „REVIZORIUS“. Rež. – R. Tuminas 4 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGASKARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys
	Rusų dramos teatras
	30 d. 18 val. – V. Klimo „VILTIES KABA-RETAS“. Rež. – D. Turčaninovas 31 d. 17 val. – G. Gorino „JUOKDARYS BALAKIREVAS“. Rež. – A. Latėnas 4 d. 18 val. – PREMJERA! A. Vvedenskio „EGLUTĖ PAS IVANOVUS“. Rež. – J. Vaitkus 4 d. 18 val. – Y. Ronen „PAMIŠELĖ“. Rež. – L. Adomaitienė 5 d. 18 val. – V. Mucharjamovo „AČIŪ, MARGOI!“ Rež. – J. Ščiuckis
	Oskaro Koršunovo teatras
	IV. 4, 5 d. 19 val. ŪKIO banko teatro arenaje – „MIRANDA“ (pagal W. Shakespeare'ą). Rež. – O. Koršunovas
	Teatras „Lélė“
	Didžioji salė
	31 d. 12 val. – R. Kundroto „MERÉ POPINS“

(pagal P. Travers kūrinius). Rež. – A. Žukauskas
Mažoji salė
31 d. 14 val. – „AUKSO OBELÉLÉ, VYNO ŠULINÉLIS“. Scen. aut. ir rež. – R. Driežis

„Menų spaustuvė“
30 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „PAUKŠČIAI“
Choreogr. – G. Ivanauskas (G. Ivanausko teatras)
31 d. 12 val. *Juodojoje salėje* – „LAI LAI LAI“
Rež. – C. Graužinis
31 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „NUTOLE TOLIAI“ (pagal P. Širvį). Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)

KAUNAS

Kauno dramos teatras
30 d. 18 val. *Rūtos salėje* – Y. Mishimos „MARKIZÉ DE SAD“ Rež. – A. Areima
31 d. 15 val. *Rūtos salėje* – V. Bartulio „PAMOKSLAS ŽUVIMIS“ Rež. – V. Bartulis
31 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – J. Dell ir G. Sibley „TEGYVUOJA BUŠONAS!“ Rež. – R. Vitkaitis
IV. 1 d. 17 val. *Rūtos salėje* – Keturakio „AMERIKA PIRTYJE“ Rež. – V. Lencevičius
1 d. 18 val. *Mažojoje scenoje* – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELI PJŪVIS“ Rež. – V. Malinauskas
3, 4 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – A. Čehovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas
4 d. 18 val. *Rūtos salėje* – PREMJERA!
B. Frielo „STEBUKLINGASIS TENESIS“. Rež. – G. Padegimas
5 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – G. Padegimo „JAH“ Rež. – G. Padegimas
6 d. 18 val. *Rūtos salėje* – Y. Mishimos „MARKIZÉ DE SAD“ Rež. – A. Areima
6 d. 19 val. *Mažojoje scenoje* – I. Hagerup „STIKLINE ARBATOS SU CINTRINA“. Rež. – D. Juronytė

Kauno muzikinis teatras
30 d. 18 val. – Ch. Gounod „MARGARITA“. Dir. – J. Geniušas
31 d. 18 val. – I. Kálmáno „BAJADERÉ“. Dir. – J. Janulevičius
IV. 1 d. 18 val. – J. Strausso „ŠIKSNOSPARNIS“. Dir. – J. Geniušas
5 d. 18 val. – L. Adomaičio „DULKIŲ SPIN-DESYS“. Choreogr. ir libretu aut. – D. Bervinės ir G. Visockis

Kauno mažasis teatras
30 d. 19 val., 31 d. 18 val. – PREMJERA!
M. Fratti „SESUO“. Rež. – A. Žukauskas
IV. 5 d. 19 val. – V. Balsio „ŽMOGUS MEDYJE“. Rež. – V. Balsys

Kauno kamerinis teatras
30 d. 18 val. – K. Kostenkos „HITLERIS IR HITLERIS“ Rež. – S. Rubinovas
31 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŽUDYSTĖ“. Rež. – S. Rubinovas
IV. 1 d. 18 val. – F. Rabelais „GARGANTUA IR PANTAGRUELIS“. Rež. – S. Rubinovas
5 d. 18 val. – L. Andrejevo „JUDAS ISKARIJOTAS“. Rež. – S. Rubinovas

Kauno valstybinis lėlių teatras
31 d. 12, 14 val. – „ATOSTOGOS PAS DĒDE TITA“. Rež. – J. Januškevičiūtė
IV. 1 d. 12 val. – „TIGRIUKAS PETRIKAS“. Rež. – A. Stankevičius
1 d. 12 val. *Valerijos ir Stasio Ratkevičių lėlių muziejiuje* – „KIŠKIS DRĄSUOLIS“. Rež. – A. Žiurauskas

KLAIPĖDA

Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras
30 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“
31 d. 18.30 – J. Steino, J. Bocko, Sh. Harnicko „SMUIKININKAS ANT STOGO“

Klaipėdos lėlių teatras
30 d. 18 val. – PREMJERA! „ŠALIA“. Rež. – G. Radvilavičiūtė
31 d. 12 val. – „LABAS, MAŽYLI“. Rež. – K. Jurkštaitė

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

31 d. 18 val. – PREMJERA! A. Rapp „INERTIŠKOS DUJOS“. Rež. – T. Jašinskas
IV. 1 d. 12 val. – „SAUSIO ŽIBUOKLÉS“ (pagal S. Maršako pasaką). Rež. – N. Mirončikaitė
1 d. 18 val. – R. Lamoureux „SRIUBINÉ“. Rež. – N. Mirončikaitė

PANEVĖŽYS

J. Miltinio dramos teatras
30 d. 18 val. – A. Strindbergo „ŠMĘKLŲ SONATA“. Rež. – G. Varnas (Klaipėdos dramos teatras)
31 d. 17 val. – P. Beaumarchais „FIGARO VEDYBOS“. Rež. – A. Pociūnas

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

31 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – orkestro muzikos koncertas M. Rostropovičiaus atminimui. Lietuvos nacionalinės simfoninių orkestrų. Solistė D. Kuznecovaitė (smuikas). Dir. – R. Šervenikas. Programoje A. Martinaičio, D. Šostakovičiaus, S. Rachmaninovo kūriniai

IV. 1 d. 12 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – PREMJERA! Teatralizuotas koncertas pagal V. Palčinskaitės knyga „Muzika Troliui“. Dalyvauja knygos „Muzika Troliui“ autorė V. Palčinskaitė; aktoriai M. Žiemelytė, M. Cegelkės; pianistės N. Valunontytė, M. Daržinėvičiūtė; multi-instrumentininkas S. Petreikis. Dailininkė A. Tornau. Režisierė D. Storyk. Programoje E. Griego muzika

1 d. 16 val. *Vilniaus arkikatedroje* – Valstybinis Vilniaus kvartetas. Programoje J. Haydno „Septyni paskutiniai mūsų išganytojo žodžiai ant kryžiaus“. Skaitomas tekstas iš V.A. Dambravos knygės „Septyni žodžiai“
4 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – D. Tagliente (Italija, vargonai). Programoje vargonais įgarsintas kino filmas „Kristus“ (1916 m., rež. G. Antamoro)

VILNIUS

Kongresų rūmai

IV. 3, 4, 6, 7 d. 19 val. – PREMJERA! G. Puccini opera „Manon Lesko“. Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibelhauptaitė, scenogr. – D. Birdas, kost. dail. – J. Statkevičius. Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, LNOBT choras (vad. – Č. Radžiūnas). Solistai A. Grigorian ir K. Bendiktas (balandžio 3 ir 7 d.), S. Janušaitė ir G. Oniani (balandžio 4 ir 6 d.), L. Pautienius, D. Stumboras, E. Dauskurdis, T. Girininkas, A. Rubežius, L. Zigmantaitė ir LNOBT choro artistai

Lietuvos muzikos ir teatro akademija

30 d. 18 val. – iš ciklo „Koncertmeisterio katedros 25-mečiui“ Koncertmeisterio katedros absolventų koncertas. Dalyvauja A. Krikščiūnaitė (sopranas) ir U. Antanaviciūtė (fortepijonas), R. Tallat-Kelpšaitė (sopranas), A. Taločka (klarnetas) ir G. Cinauskas (fortepijonas), J. Leitaite (mecosopranas) ir R. Mikelaitytė-Kašubienė (fortepijonas), R. Suchocka (mecosopranas) ir N. Baranauskaitė (fortepijonas), S. Skjer-voldas (baritonas) ir G. Muralytė-Eriksonė (fortepijonas), A. Jusėnaitė (smuikas) ir E. Andrejeviatė (fortepijonas), „Duo Strimaitis“: A. Strimaitis (smuikas) ir E. Kasteitaitė-Strimaitienė (fortepijonas), L. Baublytė (fleita) ir K. Gediminaitė (fortepijonas), V. Zabrodaitė (fleita) ir V. Vaičiulienė (fortepijonas), P. Vyšniauskas (saksofonas) ir L. Šatkutė (fortepijonas). Koncertą vedė J. Jankauskaitė. Programoje A. Vivaldi, F. Schuberto, J. Brahms, R. Strausso, M. Ravelio, A.F. Dopplerio, O. Messiaeno, R. Ščedrino, A. Piazzollo, Z. Viršo, F. Latėno kūriniai

IV. 2 d. 18 val.

– vakaras–koncertas, skirtas

pianisto prof. J. Karnavičiaus (1912–2001) 100-osioms gimimo metinėms pažymėti.

Dalyvauja buvę prof. J. Karnavičiaus mokiniai pianistai: P. Geniušas, Ibelhauptų fortepijoninės duetas, sūnus J. Karnavičius, R. Zubovas. Programoje F. Chopino, F. Liszto, A. Skriabinio kūriniai
3 d. 18 val. – Styginių instrumentų katedros studentų ir magistrantų koncertas. Griežia L. Abromaitis, A. Birvydaitė, K. Narkevič, U. Petruskaitė, I. Pikalavičiutė, G. Samolytė, S. Tankevičius, E. Vanagaitė. Dalyvauja E. Andrejeviatė, K. Grigienė, G. Macijauskaitė, I. Vyšniauskaitė (fortepijonas). Programoje J.S. Bacho, L. Boccherini, J. Brahms, H. Wieniawskio, B. Dvarionio ir kt. kūriniai

Šv. Kazimiero bažnyčia

IV. 1 d. 13 val. – J. Haydno „Septyni išganytojo žodžiai ant kryžiaus“. Atlieta choras „Vilnius“ (vad. ir dir. – P. Gylys), R. Marcinukė Lesieur (vargonai)

Šv. Kotrynos bažnyčia

IV. 1 d. 18 val. – „Miestai ir lėktuvai“. Atlikėjai Vilniaus miesto savivaldybės choras „Jauna muzika“, vyrų vokalo grupė „Quorum“ (vad. – V. Neugasimovas). Dir. – V. Augustinas. Programoje E. Whitacre, G. Jacksono, D. Zakaro, B. Chilcottu kūriniai

Lietuvos muzikų rėmimo fondas

IV. 2 d. 18 val. *Vilniaus universiteto šv. Jonų bažnyčioje* – „Muzikos viražai“. S. Auglys-Stanevičius (marimba, vibrofonas), F. Savickaitė (mecosopranas), A. Vizbaraitė (smuikas), A. Vizbaras (fortepijonas)
4 d. 18 val. *Taikomosios dailės muziejiuje* – festivalis „Sugrižimai“. A. Urba (fortepijonas, Vokietija), S. Urba (fortepijonas, Vokietija)

Bažnytinio paveldo muziejus

31 d. 16 val. – koncertas „Prancūzikas eskizas“. Seniosios muzikos ansamblis „Affectus“ ir kamerinis choras „Aidija“ (vad. – R. Gražinės). Programoje M.-A. Charpentier, C. Debussy, F. Poulenco, O. Messiaeno kūriniai

„Piano.it“ koncertų salė

31 d. 19 val. – džiazo duetas M. Tamburini (trimitas, Italija), A. Anusauskas (fortepijonas)

Vaka rai

VILNIUS

Rašytojų klubas

IV. 3 d. 17.30 – D. Molytė-Lukauskienei eileraščių knygos „Baltojo kiro giesmynai“ pristatymas

5 d. 17.30 – M. Martinaičio autorinių vakaras. Dalyvauja V. Sventickas, P. Vyšniauskas

Vilniaus mokytojų namai

30 d. 18 val. *Svetainėje* – koncertas „Gelių vaikų dainos“

31 d. 16 val. *Didžiojoje salėje* – folkloro ansamblis „Radasta“, kūrybinės veiklos 35-mečio koncertas

IV. 2 d. 18 val. *215 auditorijoje* – A. Žarskaus paskaita „Marčios marinimas. Tyla ir tiltininkai“

3 d. 17 val. *Didžiojoje salėje* – vakaras „Pavasario balsai“. Visagino kultūros centro vokalinis ansamblis „Orfėjas“, moterų choras „Banga“, vokalinis liaudies dainų ansamblis „Rodnik“, akompaniatorė S. Basistaja

3 d. 18 val. *Svetainėje* – džiazu vakaras „Kurtus šalcinėlis“. Svečiuose Alytaus džiazu drauge

4 d. 18 val. *Svetainėje* – diskusija „Du mokslininkai, dvi knygos ir visuomeninės interesas“ bei knygų: D. Tamošaitytės „Sena ir nauja“, J.A. Krištopočių „Nepakartojomos akimirkos“ pristatymas

5 d. 18 val. *Svetainėje* – dainuojamosios poezijos koncertas iš ciklo „Jubiliejinio festivalio „Tai – aš“ aidai“. Dalyvauja D. McLaughlin (Š. Airija), S. Petreikis

Nacionalinė dailės galerija

IV. 2 d. 19 val. – R. Levulio eksperimentinio filmo „Diskoteka“ premjera

Bibliografinės žinios

MENAS. FOTOGRAFIJA

M.K. Čiurlionis: lietuvių tapytojas ir muzikas / Mikalojus Vorobjovas; iš vokiečių kalbos vertė Giedrė Sodeienė. – Vilnius : Aidai, 2012 (Vilnius : BALTO print.). – 143, [1] p. : iliustr., nat., portr. – Tiražas 800 egz. – ISBN 978-609-450-009-1

Lietuvos medinės bažnyčios : [fotoalbumas] / Raimondas Paknys, Dalia Vasiliūnienė. – Vilnius : R. Paknio leidykla, [2012] ([Vilnius] : Standart sp.). – 239, [1] p. : iliustr., žml. – Virš. antr. ir aut. nenurodyti. – Tiražas [600] egz. – ISBN 978-9955-736-43-1 (jr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

68 rašytojai + satyrika : [satyrinės miniatiūros, aforizmai] / Petras Motiejūnas. – Klaipėda [i.e. Plungė] : P. Motiejūnas, 2012 (Klaipėda : Druka). – 103, [2] p. : jsk. virš. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-408-232-0

Damy kambarys : romanas / Jeanne Bourin ; iš prancūzų kalbos vertė Stasė Banionytė. – Vilnius : Žara, [2011] (Vilnius : Logotipas). – 478, [2] p. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9986-34-266-3 (jr.)

Fenomenas psichas, arba Nupuolės angelas : Adolfo jaunystės nuodėmės: nuo čiuþiamųjų gaidelių iki erotomanijos + psichologo komentaras / Mantas Areima. – [Vilnius : Biznio mašinų kompanija], 2012 (Vilnius : BMK). – 467, [1] p. – Tiražas [100] egz. – ISBN 978-9955-888-73-4

Gaisrininkų legendos : epinė drama arba draminė epopeja / Liudvikas Jakimavičius ; Augustino Griciaus piešinius knygon sudėjo Gediminas Pranckūnas. – Vilnius : Dominicus Lituanus, [2011] (Vilnius : Facili-lit). – 78, [1] p. : iliustr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-811-43-5

J švyturį : [romanas] / Virginia Woolf ; iš anglų kalbos vertė Milda Keršienė-Dyke. – Vilnius : Versus aureus, [2012] (Vilnius : BALTO print.). – 221, [3] p. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9955-34-330-1

Ir vis dėlto – juokimės! : [feljetonų rinkinys] / Pulgis Andriušis ; [sudarytojas Remigijus Misūnės ; knygoje ir viršelyje panaudotas Pulgio Andriušo iliustracijos]. – Vilnius : Bonus animus, [2011] (Vilnius : BALTO). – 397, [1] p. : iliustr. – (Egzodo biblioteka). – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-754-23-7

Ką nukėlai skolingo diena : [romanas] / Yasmina Khadra ; iš prancūzų kalbos vertė Asta Uosytė. – Vilnius : Žara, [2012] (Vilnius : BALTO). – 375, [1] p. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9986-34-271-7. – ISBN 978-9986-34-249-6 (klaudingas) (jr.)

Panelė Žukas ir žmogžudystė bibliotekoje

"Kontrabanda"

Savaitės filmai**Džonas Karteris *****

Pagal „Beždžionų planetos“ autoriaus Edgara Rice'o Burroughso knygą „Marso ciklai“ sukurta nuotykių filmas perkels į Barsumo planetą, kurioje gyvena karingos gentys ir keistos būtybės. Iš jų atsiskirtinai paklūva Džonas Karteris. Jis iškart patenka į karą tarp planetos gyventojų epicentra. Netrukus šioje žūtį pasmerktoje planetoje jis supras, kad Barsumo gyventojų likimas yra jo rankose. Naujam animacijos meistro Andrew Stantonu („Žuviuotas Nemo“, „Wall-E. Šiukšlių princas istorija“) filmui JAV kritikai jam priekaištaija dėl pasikartojimų, bet juk iš Burroughso idėjų sėmėsi ir „Žvaigždžių karų“, ir „Išikūnimo“ kūrėjai. Vieno brangiausių paskutinių metų amerikiečių filmo kūrėjai tikisi, kad išsigelbėjimas bus užsienio žiūrovai (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Kontrabanda ***

Šiuo filmu JAV debiutavo garsus islandų režisierius Baltasaras Kormikuras. Tai – 2008 m. Ōskaro Jónassono filmo „Reikjavikas – Roterdamas“, kuriame pagrindinį vaidmenį kūrė Kormikuras, perdirbiny. Jis perkėlė filmo veiksmą į Naująją Orleaną. Kontrandininkas Krisas (Mark Wahlberg) metė savo „verslą“ nutaręs gyventi su šeima padoriai ir patogiai. Bet jo svainis, narkotikų kontrandininkas Endis (Caleb Landry Jones), dirbantis žiauriajam Timui (Giovani Ribisi), patenka į sudėtingą situaciją. Krisas priverstas sumokėti Endžio skolą. Padedamas draugu, jis išsirengia į Panamą... Filme taip pat vaidina Kate Beckinsale, Benas Fosteris, Lukas Haasas, J.K. Simmonsas, Diego Luna (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Mes nusipirkom zoologijos sodą ***

Mattas Damonas filme vaidina vieną tėvą, kuris augina du vaikus ir raso feljetonus. Vieňą dieną Bendžamenas nusprendžia viską pradeti iš naujo. Metės darbą jis persikelia į priemiestį, kur įsigijo žemės ir didelį namą. Kaip priedą prie sklypo jis gauna aplieštą zoologijos sodą. Bendžamenas nusprendžia sugrąžinti senus laikus, kai sodas veikė puikiai. Jame so Crowe filme, sukurta pagal Benjamina Mee romaną, taip pat vaidina Scarlett Johansson ir Thomas Hadenas Churchas. Anot režisieriaus, knygoje ji sužavėjo gyvenimo džiaugsmas, pasakojimas apie žmones bei žvėrelius ir mintis, kad verta rizikuoti ir kovoti už svajonių išsipildymą. Ko gero, tokie argumentai net pesimistą gali iškinti pažiūrėti filmą (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Sniegynų įkaitai ***

Liamas Neesonas vaidina žmogų, kuris pasirinko gyventi Aliaskos pakraštyje. Iš savo ankstesnio gyvenimo jis saugo prisiminimus apie moterį, kurios nuotrauka visada su juo, ir daug apmaudo. Džonas dirba naftos kompanijoje – saugo jos darbuotojus nuo laukinių žvérių. Kai sniegynuose sudūlsta lektuvas, likę gyvi jo keleiviai suprantą, kad nesugebės išgyventi ledo dykumoje. Vis dėlto Džonas įsitikinės, kad jiems reikia judėti – miškas gali tapti prieglobščiu. Ar Džonui pavyks išgelbėti bent kelis? Joe Carnahano filme taip pat vaidina Dallas Roberts, Frank Grillo (JAV, Kanada, 2012). (Vilnius)

Tai nutiko Jemene ***

Dar vienas filmas, kurio lietuviškas pavadinimas klaidina. Kas gali nutilkti Jemene? Jei išpratote sekti televizijos žinias, iškart atsakysite, kad susidūrimai su teroristais, įkaitų dramos, skirtingu islamo atšakų kovos. Originalus filmo pavadinimas „Lašišų žvejyba Jemene“ („Salmon Fishing in the Yemen“) kur kas dviprasmiškesnis, o turint galvoje, kad filmo režisierius – populiarū dramų „Mano šuniškas gyvenimas“, „Šokoladas“, „Bran-gusis Džonai“ autorius Lasse Hallströmas, gali laukti jaudinančios ir pamokomos istorijos. Taip ir bus, nes pasakojimas apie gyvenimo krizę išgyvenantį Alfredą Džounsa, kuriam pasiūloma ižgvendinti keistą projektą – užveishti lašišas Jemene, yra dar vienas filmas apie tai, kaip žmogus gali pakeisti savo gyvenimą. Pavasarį panašūs filmai skatiną kovoti su sezonine depresija, o dar kartą ekrane susitikti su Ewanu McGregoru, Emily Blunt ir Kristin Scott Thomas taip pat bus įdomu (D. Britanija, 2012). (Vilnius)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė

Publicistiką – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras**VILNIUS****Forum Cinemas Vingis**

30–IV. 5 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (3D, D. Britanija, JAV) – 11, 13.30, 16.15, 18.30, 21 val.

Piratai! Nevykėlių kompanija (D. Britanija, JAV) – 11.45, 14, 16.30, 19 val.

30–IV. 5 d. – Titanų įniršis (3D, JAV) – 11, 13.30, 16, 19, 22 val.; 4 d. – 11, 13.30, 16, 22 val.

30–IV. 5 d. – Meilė trunka trėjus metus (Prancūzija) – 11.30, 13.45, 16.15, 18.45, 21.15

30 d. – Mes nusipirkom zoologijos sodą (JAV) – 18, 21.20; 31, IV. 1–3, 5 d. – 12, 15, 18, 21.20; 4 d. – 12, 15

30–IV. 5 d. – „Kino pavasaris 2012“ (žiūrėkite atskirą repertuarą www.kinopavasaris.lt)

IV. 4 d. – Bado žaidynės (JAV) – 19 val.

IV. 5 d. – Pavojingas metodas (JAV) – 19.30

30 d. – Daug vargo dėl pinigų (JAV) – 14.15, 16.40, 18.40, 21 val.; IV. 1–5 d. – 11.30, 14.15, 16.40, 18.40, 21 val.

30–IV. 4 d. – Loraksas (JAV) – 11.15, 13.15, 15.15, 17.30, 19.30; 5 d. – 11.15, 13.15, 15.15, 17.30

31, IV. 1 d. – Loraksas (3D, JAV) – 14.30; 2–5 d. – 12.15, 14.30; 30 d. – Kontrabanda (JAV) – 15.45, 18.20, 20.45; 31–IV. 5 d. – 13, 15.45, 18.20, 20.45

30–IV. 5 d. – Projektas X (JAV) – 21.30

30–IV. 3 d. – Nevykėliai po piedanga (D. Britanija, JAV) – 21.45

30–IV. 5 d. – Džonas Karteris (JAV) – 17.10

30 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 16 val.; 31, IV. 1 d. – 11.30; 2–5 d. – 11.30, 16 val.

30, IV. 2–5 d. – Batuotas katinas Pūkis – 11.15, 13.45; 31 d. – 11.15

30 d. – Džonas Karteris (JAV) – 13.20, 20.45, 21.10; 31 d. – 12.30

30, IV. 2, 4, 5 d. – Tai nutiko Jemene (D. Britanija) – 15.30, 16.05, 18.15, 18.30; 31, IV. 1 d. – 18.15

Forum Cinemas Akropolis

30–IV. 5 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (3D, D. Britanija, JAV) – 10.15, 12.45, 15.30, 17.30, 20.15; Piratai! Nevykėlių kompanija (D. Britanija, JAV) – 11.45, 14, 16.30; Titanų įniršis (3D, JAV) – 14.45, 18, 0.45; Meilė trunka trėjus metus (Prancūzija) – 13.45, 16.45, 21.15

IV. 4 d. – Bado žaidynės (JAV) – 19 val.

IV. 5 d. – Pavojingas metodas (JAV) – 18.15

30–IV. 3 d. – Nevykėliai po piedanga (D. Britanija, JAV) – 21.45

30–IV. 5 d. – Džonas Karteris (JAV) – 14.30, 20.30; 4 d. – 14.30

30–IV. 5 d. – Daug vargo dėl pinigų (JAV) – 19.15, 21.30

31–IV. 5 d. – Loraksas (3D, JAV) – 12.15, 17.45; 4 d. – 12.15

30–IV. 4 d. – Kontrabanda (JAV) – 13, 15.45, 18.45, 21.45

30–IV. 5 d. – Mylimieji (Prancūzija, D. Britanija, Čekija) – 17.30; IV. 1 d. – 18 val.; IV. 2 d. – 20 val.; IV. 4 d. – 18 val.

30 d. – Geležinė ledi (D. Britanija) – 20 val.; 31 d. – 17.15; IV. 1 d. – 16 val.; IV. 3 d. – 18 val.

30 d. – Mano didysis O! (D. Britanija) – 22 val.; 31, IV. 2, 5 d. – 21 val.; IV. 1 d. – 20.45; IV. 3 d. – 20 val.

30 d. – Purvini žaidimai (JAV) – 18 val.; 31 d. – 18.15

30 d. – Vidurnaktis Paryžiuje (Prancūzija) – 20.15

30 d. – Tadas Blinda. Pradžia (rež. D. Ulvydas) – 22.15; IV. 2 d. – 20.30; IV. 5 d. – 17.45

31 d. – Nykštukas Nosis (Rusija) – 15.15; IV. 1 d. – 15 val.

31 d. – Savaitgalis su Pasaka. Menų meistras – 15 val.

31 d. – Trumpojai animacija – 16 val.

31 d. – Sniegynų įkaitai (JAV, Kanada) – 19.15

31 d. – 7 dienos ir naktys su Marylin Monroe (D. Britanija, JAV) – 21.30; IV. 2 d. – 18 val.; IV. 3 d. – 16 val.; IV. 4 d. – 20.30; IV. 5 d. – 17 val.

31 d. – Dešimt priečių. Laikinai. Paskutinė medaus mėnesio diena (rež. A. Blaževičius, J. Samulionytė, R. Eltermanas) – 16.30; IV. 1 d. – 18.30; IV. 2 d. – 18.45

31 d. – Mes Tikime meile (D. Britanija) – 20.15; IV. 1 d. – 20.10; IV. 3 d. – 20.30; IV. 5 d. – 20 val.

IV. 1 d. – Goja (Ispanija, Italija) – 20.30

IV. 1 d. – Prie jūros (Meksika) – 15.30; IV. 3 d. – 17.30

IV. 1 d. – Atenbergas (JAV) – 21.15

Ozo kino salė

30, IV. 2, 9 d. – Kaip mes žaidėme revoliuciją (rež. G. Žickytė) – 17 val.; IV. 2 d. – 17.30; IV. 3 d. – 19.15; 20.45

IV. 4 d. – kino vakarai su Izolda. Lars von Trier – 18.30

IV. 5 d. – Bičių avilys (ciklas „Ispaniškai“) – 17.30

IV. 5 d. – Atenbergas (JAV) – 21.15

30, IV. 3, 5 d. – Džonas Karteris (JAV) – 10.15, 14.15, 16.45, 19.30, 21.45; Loraksas (JAV) – 10.50, 12.50, 14.50

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

30–IV. 5 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (3D, D. Britanija, JAV) – 10.15, 12.45, 15.15, 17.45, 20.45; IV. 1, 2, 4, 5 d. – 16.15, 21.45; IV. 3 d. – 21.45

30–IV. 5 d. – Mes nusipirkom zoologijos sodą (JAV) – 13.30, 18.15; IV. 5 d. – 13.30

30–IV. 5 d. – Kontrabanda (JAV) – 19, 21.30

30, 31, IV. 5 d. – Titanų įniršis (3D, JAV) – 13, 15.45, 18.30, 20.30; IV. 1–3 d. – 13, 15.45, 18.30, 20.30; IV. 4 d. – 13, 15.45, 18.30, 20.30

30–IV. 5 d. – „Kino pavasaris 2012“ (žiūrėkite atskirą repertuarą www.kinopavasaris.lt)

IV. 4 d. – Bado žaidynės (JAV) – 19 val.

IV. 5 d. – Pavojingas metodas (JAV) – 18.15

30–IV. 5 d. – Loraksas (3D, JAV) – 10.30; Nevykėliai po piedanga (D. Britanija, JAV) – 13.30, 21.45; Daug vargo dėl pinigų (JAV) – 14.30, 19.